

౩౦౯౩౩౦ ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4. } చెన్న పట్టణము 1918 సం. ఫిబ్రవరినెల 22 వ తేది శుక్ర వారము } No. 269
 సంపుటము. ౪. } పింగళి నామ సంవత్సర మాఘ మాస శుద్ధ ద్వాదశి ౧౨. } సంచిక ౨౬౯

అమృతసంజీవి లేహ్యము,

అయ్యకాంత మార్గము.

ఈ లేహ్యము, మార్గము అనుభవజ్ఞులచే శుద్ధ కనమూలిక లతో తయారుచేయబడినది. ఈ లేహ్యము, మార్గములచే నర్వ విధములగు శుభాసంబంధమైన వ్యాధులు నివారణ కాగలదు. ప్రపంచమున గుఱుసంబంధమైన నెగ రోగములచే యెందరు వాధ వొందెనుమనెట్లయిన అట్టివారి కిది దేవతావర ప్రసాదము. దీనిని సేవించిన రక్తము శుభ్రమై, పుష్టి నిచ్చి నరములకు పటుత్వమున కలుగ చేయుటలో మేటియైనది.

దీనిని త్రీలు, పురుషులు, అందరును వాడవచ్చును. (586)
 48 దినములు సేవించు లేహ్యము, ద్రావకముగల సెట్టు 2-కి 8-8-0
 24 దినములు సేవించగల సెట్టు 1-కి 1-12-0
 1 సెట్టుకు పోస్టేజి 0-4-0. 2 సెట్టు కొనుగోలుకు పోస్టేజి ఇనాం. చిరునామ:— లేహ్యము డిపో, నెం. 6. వేంకటేశమెట్రి పిథి, సామలకాపురంబు, మదరాసు.

సమాధానము

మనుషులలో కొందరు అపురూపముగా నెత్తిన శరీరమున పలువిధములైన కారణములచే చెడగొట్టుకొని, పురుషత్వము హీనంబై, దుర్బలులై దుఃఖిసాగరముందు మునుగుచుండెదరు. ఈ లాటి కొరతను తీర్చుట కొరకే "మాజూ శరహమాని" యనెడి అపురూప మగు హాల్వాను సిద్ధపరచియున్నాము. ఈ హాల్వా ఉండ్రకొఱతను తీర్చి శరీరదాగ్ధ్యము నిచ్చి వారలకు సంతోషమును కలుగజేయుటకు ఏలాటి అటంక ముండనేరదు. రక్తమును పరిశుద్ధముచేసి, దేహదాగ్ధ్యము, శరీరకాంతి, ముఖవర్చస్సు, పటుత్వము మొదలగు వాటిని తప్పక కలిగించును. మలమును విసర్జించి ఆకలిదీపకము కలుగ జేయును. ఒకటేలేప పరీక్షించి చూడుడు.

మాజూ శరహమాని 24 దినములకు సేవించితగిన
 1 సేరు హాల్వా క్రయం రూ. 2-8-0
 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.
 మదరాసు యూనాని మెడికల్ హాల్,
 నెం 489, మింటుస్ట్రీట్, పార్కు రోడ్, మదరాసు.

సగము ధరలు! సగము ధరలు!
 సగము వెలకు పుస్తకముల నిచ్చుట.

ఒక మాసము వలకే

పుస్తకభాండాగారములకును, పఠనీయ మందిరముల దును సగము వెలకు ఇచ్చెదము. పొద్దుపుచ్చు కొనువారిచే. ఈ క్రింద చెప్పబడిన వెలులు అసలు వెలులు.
 థిల్లి సామ్రాజ్యము (అ 8) సుభద్రాద్వీపము (అ 12) బృహద్వాసిష్టము (1-8-0) శ్రీ పవనభూషణము (అ 12) అంధ్రభగవద్గీత (అ 4) బాలార్చనా విధి (అ 8) బాల సహ (స నామావళి (అ 1) మూర్త్యాస్తోత్ర శత నామావళి (అ 1) వేద్యాంబుల ధర్మచంద్రిక (అ 6) పర్యత సందర్శనము (2 అ) ప్రశ్నోత్తర జీవకళావిర్భావ దీపిక (అ 1) ముక్త-చేక్వరతకము (అ 1) వెద్దలనాటి ముద్దుకథలు (అ 4) మూర్తిత్రయోపా ఖ్యాసము (12 అ) శ్రీనీతిపద్యరత్నావళి (6 అ) వార్షిచక్ర వర్తిగారి పట్టాభిషేక పద్యములు (1/2 అ) చొల్లంగి మాహా త్యయము (1/2 అ) లోసామద్ర చరిత్ర (1 అ) రాజారామ మోహనరాయలసందేశము (1 అ) ప్రబోధతారావళి (1/2 అ) ముఖ్య గమనింపు. — పుస్తకము. లన్నియు ఒకేతూరి తెప్పించుకొనువారికి మాత్రము సగము ధరలు.
 (1067) భాస్కర కంపెనీ,
 23, బందరు పిథి, మదరాసు.

ఆదిపచ్చికాన లేక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0

సేవాళతేకపు కన్నూరి, మంచిది తులము. 1-కి ...	80-0-0
వంతువు పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
గోకోపము, మంచిది ,, ...	10-0-0
రసభిస్మము తులము 1-కి ...	0-10-0
పచ్చకర్పూరం ,, ...	2-0-0
చాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0

అమృతాంజనం డిపో, 6, శంకరాచార్యపిథి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని రోగములకు పరమామృతము.

చక్కని దబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.
 తలనొప్పిల మామృదు.
 పొచ్చెత్తు నొక్కరొక్క రోగి
 దోలును. వాదముపు
 పొట్టుల గొట్టును.
 నేవాగనగలిగి యుండును.
 ప్రతియుంటు ముండదగినది.
 వనమూలికలచే హింసా చరణముల
 తయారుచేయబడును మంచిమందు.
 దీనిని విజేశములలో కూడ వాడుచున్నారు
 అమృతాంజనము డిపో, పొందాయి అండ్ కంపెనీ.

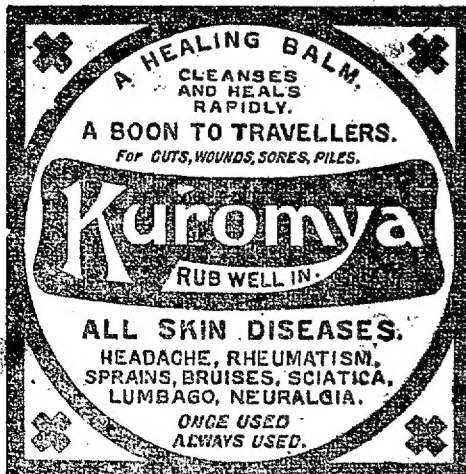

అమూల్యమైనమందు.తరుణమును కోల్పోవకును.

Gonozone or Gonorrhoea Mixture

A safe and reliable remedy for urethral discharges. This reliable remedy is the combination of several efficacious and harmless valuable medicines, which, exercise a beneficial action on the urinary organs in gradually restoring them to their normal and healthy condition. It destroys the disease germs and prevents the further increase and spread of the disease. It relieves pain, inflammation and burning sensation and stops the discharge in a week. The regular use of this mixture for some time effectually cures all long-standing and acute forms of gonorrhoea and gleet.
 BOTTLE RS. 2-3-0. By V. P. Rs. 2-12-0
 The services of a Registered Medical Practitioner and experienced Medical Officer are available on payment of his fees from 8 to 10 A. M. daily. 1081
 Please write legibly giving your full address.
 A. H. Solomon & Co., (Dept. A.D)
 No. 29, Thana St. Chintadripet, MADRAS.

Just the Balm you Need
HIGHLY RECOMMENDED.

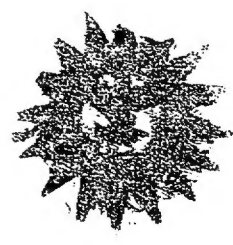

KUROMYA BALM—is the GREAT HEALER. It commences to heal immediately it is applied to the affected part.
 A SCHOOL MASTER—said after using Kuromya Balm "IT IS FINE" not many words but they speak volumes.
 A MAGISTRATE—who had used "Kuromya" said "the cold on my chest was GREATLY RELIEVED and my HEADACHE QUICKLY passed away".
 A GENTLEMAN—wrote saying "I found Kuromya Balm A WORLD OF GOOD in an external attack of PILES."
 EVERY HOME—should possess a tin of Kuromya READY FOR ALL EMERGENCIES. It is INVALUABLE.
 Order a tin to-day and you will not be disappointed.
 BE SURE and ask for Kuromya Balm.
 ACCEPT NO OTHER SUBSTITUTE.

PRICE—ONE RUPEE - POSTAGE EXTRA.
 Messrs. SPENCER & Co. LD., MOUNT ROAD, MADRAS.
 Price Only One Rupee Per Tin.
 From:—Messrs. Spencer & Co., Mount Road, Madras.

కుంకుమ పువ్వు

శ్వాచ్యమును నిర్మలమునగు కుంకుమ పువ్వు మావస్తవోరకును. కొనునాడు సూర్యమామృదును గమనింపుడు కరస్పాదెచ్చు మొదలగువని ఇంగ్లీషున వ్రాచుచున్నాము:—
 ఎస్. నారాయణ అంబే కంపెనీ,
 (58) 21, వామ్బూ పిథి, వాంజాయ.

సమకాలికాభిప్రాయములు

(1)

మద్యపాన నిషేధము.

త్రాగుబోతులను పూర్తిగా నాశివేయవలసిన దని సామ్రాజ్య శాసనసభాసభలో నిర్ణయించినది. తర్వాత రాక తీర్మానము నుపసాదించిరి. వీరి యుపసాదన చందిత మదన మోహన మాత్యం, నురేంద్ర ప్రాజ్ థెరర్, గార్ల వే బలపరచు బడెను. కాని ఈయనపాదనకు 20 వోట్లు అనుకూలముగను, 33 వోట్లు ప్రతికూలముగను వచ్చుటచే నదరు తీర్మానము త్రోసివేయబడెను. త్రాగుబోతుల నష్టము లేదని యెవ్వరు చెప్ప సాహసించలేదు. కాని, అందులో మిథముగ త్రాగుటచే నంతగ నష్టముండునని చెప్పటకు వలనవడదు. అదియుగాక కల్లు స్వాభావికపదార్థము. అయ్యది యనేక వ్యాధులకు సయిత ముపయోగించుచున్నది. అట్లే ద్రాక్షపానమున్న గురగి రోగివీడితులు నదా వాసుకొనుచుండును. ఇట్టియోష భకారియగు పదార్థమును సంపూర్ణముగ నేర్పింప కాసేంప గోరుట సమంజసముగని గనబడుటలేదు. ఈ మత్తుపదార్థ ములనుమిథముగ నుపయోగించువారికి గలిగెడిచెడుగులు మితి ముగ వాషికోనువారికిగలగుట యయదు. కాబట్టి పదార్థము యొక్క ఉపయోగ మే అప్రమేయమున మని నిదర్శనపూర్వకముగ దొరతనమువారికిఁ జూపించినదే. మధుపాననిషేధమును గోరుట యుక్తముగ నుండలేదు. అదియుగాక ఈ మత్తుపదార్థములు సహితకాలమునండి సయిత మున్నట్లును, తేవుఁడు మున్నగు సురాసురులుగూడ వివిధపయోగించుచున్నట్లు మన పురాణముల మూలమున దెల్లమగుచున్నది. ఇట్టి పదార్థముల వాడుకను నిర్మూలించునది మనపూర్వులెందరో ప్రయత్నించి విఫలీకృతమనోరథు లయ్యుటకు అనేక నిదర్శనములు గలవు. మనవారేగాక సామ్రాజ్య ప్రభువులు సయితము వెస్ట్ సుండి యయ్యది సురాచారమునను, దీనివగుట నిర్మూలించిననే గాని దేశ మభివృద్ధి నొందదనియు యోచించి, చట్టముల దిట్టముగ నేర్పరచియు భిన్నమనోరథులైరి. కాబట్టి ఎవ్వరో కొందఱు మాత్రము త్రాగుబోతులనుచే దిద్దులైరి. దేశ రోగ్య నిమిత్తమున, తాత్కాలిక సామ్యముకొరకును మిథముగ నుపయోగించు వారినిగూడ నిగద్దించుదని ముకుట భావ్యముగ లేదు. (ఆంధ్రప్రదేశ్)

బొంబాయి క్రాంతికల భవాన్తు. ఇండియన్ న్యూస్ పేపరు కంపెనీవారి తేజపుర ముద్రాధికారిగ నునులించుటకు టకు బొంబాయి క్రాంతికల పత్రికా సంపాదకులు హాస్తి మనుగారు బొంబాయి ఛీఫ్ ప్రెసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటుగారిని జూడబోయిరి. ఆ సమయమున మేజిస్ట్రేటుగారు హాస్తి మనుగారిని "నిన్నేల భరావ త్రిమగూడవో చెప్ప"మనిరి. గత అయిదు సంవత్సరములనుండి ఇండియా న్యూస్ పేపరు కంపెనీవారే ముద్రాలయాధికారిగ నుండిరనియు, వారి యనుమతి నొక యేకంబు ప్రభుత్వమువారి యనుమతివలనయు చుండెననియు తానిదికావో బొంబాయి క్రాంతికల పత్రికా సంపాదకుడుగ రూ 2500 ల భరావత్తు కట్టెననియు అటుల కట్టుటవలన తాను ముద్రాలయాధికారిగ భరావత్తు కట్టినవన రములేకుండ నెచేయలేననియు, ముద్రాలయాధికారిగ తాను భరావత్తు కట్టిన బొంబాయి క్రాంతికల పత్రికా సంపాదకుడుగ భరావత్తును కట్ట నవసరమండదనియు నడుచు చెప్పెను. అంతరము మేజిస్ట్రేటుగారతని నిరు 2000 లను గాని అంత విలువగల పెన్షన్సాటినుగాని కట్టరలసినదని ఆజ్ఞాపించెను.

జాతీయ విద్య

(2)

శిశుపాఠశాలభూషణ నిధి.

శిశుపాఠశాలభూషణ నిధి అతి ప్రయోజనకర మైనది. ఆంగ్లదేశమునందు ప్రబలు తమతమ విద్యల సామ్యముకొరకు విశేషముగ బాగ్రత్తగలిగియుండుదు. అచ్చటి విద్య నిష్పంధ మును ఉచితము నైనను, తమ విద్యలసహాయము కొఱకు చేయ వలసిన పని యెంతయైన గలదని వా చెలుగుదురు. సామ్య త్యాగమున కిదియే సమయము. ప్రతివారును కొద్దిగో గొప్ప గనో స్వామ్యత్యాగమును జేయుచునేయున్నాడు. కొందఱు తమ కలిప్తియు లగుభద్రలకు, కుమారులను, తండ్రులను త్యాగముచేసిరి. ఇట్టి స్వామ్యత్యాగదినములందు నాలు అనవసరము లగుభూషణ లగును. నగలతోనుపులులేకుండ ఎవ్వరును ప్రతుక కుండక పోరని యిటీవల మారక బోగ్రెట్టిణి యనినది. కాని విద్యలవిషయమైనవీవంతటి బాగ్రత్తయెను! అధికము! కావాలదు. విద్యలకు అత్యుపయోగకర మగుజాతీయవిద్య యవసరము. వారి నతిబాగ్రత్తతో చూచుచుండుటయు నగత్యము. విద్యల విషయమున క్యయముచేయవలసిన ప్రతి దమ్ముడియును జాతీయ సామ్యమునకు వ్యయపఱుపబడినదియే యగును. కనుకనే ఆంగ్లదేశమునందలి స్త్రీలు శిశుపాఠశాల భూషణనిధియనుపేర మొక నిధి నేర్పించిరి. విద్యలు కలుగుట భూషణములు, జాతీయ భూషణములు. అట్టి భూషణములతోజుట దేశ భూషణములను క్యయముచేయుట సంభావ్యము. ఇట్లు నిధి కార్యాలయమున ఆంగ్లదేశపు అన్ని భాగములనుండియు నగలు కుప్పలు తెప్పలుగ పడుచున్నవి. పురుషులును తమ తమ దేశభూషణములను నిధికోసగుచున్నారు. ఇంగ్లండునందలి విద్యలకంటె భరతవత్తు విద్యల విషయమున విశేషతరబాగ్రత్త మొందుట యవసరము. సహజముగ బ్రిటిషు మాతాపితలు తమ తమ విద్యలయెడ కలిగియుండు బాగ్రత్త ప్రేమలకంటె అధిక బాగ్రత్తను ప్రేమపూర్వక విచారణమును బ్రిటిషు విద్యలకు లభించుచున్నది. శిశుపాఠశాల భూషణ నిధిమూలమున విద్యల కెన్నున సౌకర్యములు గలుగు చున్నవి. అట్లే భారతీయ వారీమణులును తమ విద్యల విషయమున బాగ్రత్త గొవలరా?

ప్రతి గ్రామమునందును, ప్రతి పురమునందును, ప్రతి జిల్లామునందును స్త్రీలు తమ విద్యలయెడ గలుగు ప్రేమతో తమ తమ భూషణములను త్యాగముచేసి, ఇతరులకు మార్గ దర్శకులు గావలరా? భారతీయయువతి ఒక భూషణమును త్యాగముచేయుట యనగా భరత మాతృసాదముల కడ సారి తోషికము మొనగుటయే. దీని మూలమున భరతభూమిని, త్యాగముచేసినవారిని భరతమాతృజ్ఞాపకీర్వానము నిద్రించును. శిశుపాఠశాల భూషణనిధివలన వచ్చు సామ్యతయు జాతీయ విద్యకొఱకు వినియోగింపబడును. అట్టివిధిని మొట్టమొదట యేచుండలము వారు ప్రారంభించెదరో చూడవలసియున్నది. (జి. ఎన్. ఆరండేలుగారు)

కలవు బ్రతేము: కలకత్తా, మౌరా, డార్జిలింగు, రంగపూరు నగరములలో దొరతనపు నినిలు శాఖయందు రూ 12 ల జీతము గాని అంతకు తక్కువజీతమును గాని బడయు వారలకు భావ్యపు కలవునకు గాను ఒక రూపాయి నధికముగ నీయవలసినదని, దొరతనము వారు తక్షణపు జేసిరి.

వృత్తాంతములు

(3)

'అనుబంధ' ఉత్సవనిధి:—వై నిధికి ఉత్తర మలబారు జిల్లా 'అనుబంధ' కమిటీవారు తమ జిల్లాముందలి చిరక్కాల్, కొట్టయ్యము, కియంబాండుతాలూకాలలో రూ॥ 36564-1-2 లు వసూలు చేసిరి.

వడికిన నూలు దొంగతనము:—కొయంబత్తూరు నం దలి కాలేశ్వరము బట్టలయంత్రశాలలలో గొంత కణము క్రిం దట వడికిననూలుకట్టులు కొన్ని పోయినవి. యంత్రశాలయ జమాను లీవాద్రను పోలీసువారికిఁ తెలియబరచిరి. వారు దొంగ లను వెదకు భోగట్టాలవైని ఒక కులీవానిని పట్టుకొనిరి. అతడు తనతోడ కులీలలో 4 గుళి పేర్లు వివరించెను. వారు కూడ పట్టుపడిరి. తామెరుగుదురు కలిసి నూలును ఆపహరించి యంత్రశాల ఇంజనీరు రామకృష్ణగారి గృహమును దానిని దాచివేసినట్లు వారు చెప్పిరి. రామకృష్ణగారి యిట్లు సోదా చేయబడెను. నూలు బయలుపడినది. ఇంకను భోగట్టాలు విడి విడి చేయబడుచున్నది

రైలుగార్లుమీద కేసుచేయబడుట:—తెంగుళూరు నుండి గోదగున కొకచట్టువస్త్రముల బంగి నెం1 రు వ మొలు రైలుమీద పుంపబడెను. ఆరీసిక్కులో దాను రైలునిడుచు నప్పుడు తనతోగూడ నాపట్టువస్త్రముల బంగిని క్రిందకు దిం చెను. మఱుసటిదినమున నెం 4 రువ మొలుబండిలో తెంగు గూరునకు బోవునపు డాగార్డు తనతోగూడ ఆపట్టురైలు లో వేసికొనెను. రైలుకడుచునంతలో ఆరీసిక్ ప్రేమనుమాప్తు రుగా రొక అర్జీని పుచ్చుకొని దానిననుసరించి గార్డులెండిని సోదాచేసి పట్టువస్త్రముల బంగిని పట్టుకొనిరి గార్డుమీదను వానిసహాయమీదను చేయబడినకేసు రాబోవుమార్చి నెల 2 వ తేదీని విచారణ జరుగును.

చీకటి వీధులలో బండ్లకు దీపములులేమండ దోలుట:—బొంబాయిలో గత శుక్రవారము రాత్రి 9 గంట లవఱును కామాటిపుర సందులో నొక గృహమును నివసించుచుండిన యశోదాబాయి అను నొక ? సంవత్సరముల బాలిక ఆసందు లోనే తన గృహమునకు కొంచెము దూరములో నుండిన తన బంధుగుల ఇంటికి బోవుచుండెను. వీధిలో దీపములులేవు. ఒకరి మొగ మొకరికి అగుపడ నంత చీకటిగ నుండెను. ఆ సమయమున దీపములులేని జిల్కాబండి మొకదానిని ఇబ హిమ్ ఖాదరను నా డాబాలికకు ఎదురుగ దోలుకొని వచ్చు చుండెను. ఆమె కలవరపడి ఎటు తప్పుకొనక నిశ్చేష్టురాలై నిలబడెను. బండివా డామెను చూడక ఏరీని అడ్డులే దనుకొని బండిని దోలుకొని బోయెను. ఆమె బండికింద పడి పెద్దకేక వేసెను. తక్షణమే బండివాడు బండిని యాపెను. కేకనువినిన వాతీకొంద రచ్చటప్రాగుపడి మరణానృథుండుండుండిన యామెను ఆనుపత్రిక దీసికొనిబోయిరి. కాని ఆమె అచ్చట మరణించెను. బండివాడు ప్రస్తుతము పోలీసువారి యాధీనమం దున్నాడు. కేసు విచారణ జరుగును.

స్వదేశీ పుకలు

యజ్ఞమువలన నన్ని సరకుల ధరలును పెరిగినట్లే పల కల ధరలు గూడ పెరిగినవి. పలకలు క్రింది తరగతులలో చదువువారి కుండి తీరవలెనని వేరుగా ప్రాయ బనిలేదు. అంస పసిలేనమున వారు పలకలను పొచ్చుగా పగులగొట్టు చుండును. ఈప్రయత్న ధరలలో పలకలను కొని యిచ్చుట చాల కష్టము ఈచిత్తును తొలగించుటకు గుంటూరులోని ఎడ్వర్ డ్ కంపెనీవారు స్వదేశీ పలకలను తయారుచేసిరి. వీరి పలక శిలగాను. కంగుతో చేయబడినవి. ఇది మామూలు చున్నపలక వై జున నన్నది. చాల తేలిక. పగులదు. దీనివల రు 0-5-0 లు మాత్రమే. సీసారేకుచట్టునులో నమర్చబడినది. చాలకాలము మన్నును చట్టుమునకు నీలిరంగును పలకకు నల్లరంగును చేయ బడెను. గాతీలకల కుంకుకర్రచట్టుము లూడిపోవునట్టి సీసా రేకుచట్టుము లూడిపోవు. చేయిలారిపడిన పగులవు. ఈ వైజు గాతీలక కిత్తునున్న భరతబట్టి చూచిన యిది చాల చనకయని తెలియుచున్నది. అది గాక ఇవి స్వదేశీపలకలు. ఆంధ్రదేశే మున తయారుచేయబడినవి గాన జాతీయమాన లందగును ముఖ్యముగా నాంధ్రులెల్లరుఁ హోమయూల/సంఘమువారును జాతీయకళాశాలల విశ్వవిద్యాలయముల వారును లోకలు బోధులు పురపాలకసంఘములవారును వీరికి ప్రోత్సాహమున గడరుగాక.

మొక్కలి మనోహరముగ నుచాసన 123
(రిజిస్టరు) ఆటో దిల్ బహార్. (రిజిస్టరు) కాబడినది.)
ఇప్పటికాలపు నుచి కనుమగునకి, సాటిలేని మనోజ్ఞ మగు నుచాసనగలది, అల్పాహాలుగాని, సారాచుముగాని, చేర్చబడకయే నిర్ధము చేయబడిన కేవల పుష్పసారము.
నీ కువాలవై కొన్ని విందువులు దియకరించినచో, నుచోగ్యమగు నుచాసన నిన్నులవలెను.
ఈ క్రింది చరమాణముల సీపాలలో ముందును.
పన్నువైజు (అన ద్రాం) సీసా 1-కి రు 0-8-0
పథ్యరకము వైజు 1-ద్రాం ,, ,, 0-12-0
పేరొకవైజు 2 ,, ,, 1-4-0
నెడ్డవైజు 4 ,, లెక క్కే బొమ్మ ,, ,, 2-0-0
వి. పి. భిచ్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకతలు.
కట్టెల, చట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపుజోకు దొరకును. దీనిని ఆదేశముగు నకునుసెట్టు కలవు. కావున, తాను కొనునపుడు సీపావైన ను, కాట్టవైనను అచోదీల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలించును. ఈఆటో దిల్బహారుకట్టె సలక్ష్యములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవారికి ప్రాసినచో అదాజిచ్చుతుగల నుచాసనకాట్ట ఉచితముగ పుచ్చుదురు.
సోల్ నజంట్లు అంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కో; నెం. 1505, జుమ్మామసీదు బొంబాయి.

శ్రీరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘము:—డాక్టరు ఏ. సి. నేనుగారు శ్రీరాష్ట్రీయ మార్కెట్ కాంగ్రెసు సంఘమునకు కార్యదర్శిగా నియమింపబడిరి. ఆ సంఘమువారు గుమినర కన్య, డాక్టరు నేను, ఎస్. పి. ఆనంద్, రాయ సాహెబు చంద్రా ప్రసాదు, లాలా బస్వదత్తగార్లను కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభ్యులుగా నియోజించిరి.

శ్రీమల్లము సంఘము:—ఈనెల 21వ తేదీన పగలు 10-11-45 వ ఈసంఘసమావేశము జరిగినది. వ్యవసాయాది పరిశ్రమలవిషయ మాలోచింపబడినది. మహమ్మదీయ విద్యా పర్యవేక్షకుగారిని నొక్క చెప్పబడినది. ఆర్థిక సంఘము, పరిశ్రామికవిద్య పరిశ్రమలకు వాణిజ్యమునకు దోరతనమువారి సహాయము, యంత్రకాలల ఏర్పాటు మున్నగు విషయములు చూచింపబడినవి. ఈసభ మరల 22 వ తేదీన జరుగును.

కాలిఫోర్నియా మరణించుట:—కొలారు పేట రైల్వేస్టేషనుకు గురిపడకుండుండే యొక పోలీసులలో చిన్నదిబ్బుమీద ఉండిన ఒక కటికవాని తొట్రుకుకుడినకు నిప్పంటుకొనెను. మంటలు క్రమేపివచ్చుచునుండే కటికవాడును నానిభార్యయు బైటకువచ్చి 9 సంవత్సరముల బాలని, 8 సంవత్సరముల బాలికను లోనబడిచివేసిరి. పదిసందినచ్చి పంటలు ఆర్పివేసి బిడ్డలను దక్షిణాంశమునకు వారినిపునరు కాలిఫోర్నియా.

మోటారుక్రిందపడి మరణించుట:—బొంబాయిలో ఈనెల 15 వ తేదీన ప్రిన్స్ సెన్ వీధిగుండు సెక్ మోటారుబండి బోవుచుండెను. దోడ్డున కర్డుగ సెక్ భారతీయ క్రైస్తవుడు బోవుచుండెను. బండిని నడుపువాడు బండివడికిగించి నడపుచు మార్గమున కడ్డకుగ తెచ్చుని వానికి సంజ్ఞ చేసెను. వాడు త్రాగి వడలు తెలియకుండుటచే వాడుబండికి త్రోవ యివ్వఁగా ఎడమప్రక్కకు తిరిగిపోవుచున్నది అలోచించి బండిఎడమప్రక్కకు ద్రిక్కుపడెను. వాటి వాడు బండికడ్డముగ నే వచ్చుటచే బండి వానిమీద నుండి బోయెను. ఆతడు ఆసు ప్లత్లో మరణించెను.

ప్రమాదము:—బొంబాయి గవర్నరు వెల్లింగ్టన్ ప్రభువుగారు 21 వ తేదీ నాటియుదయము నేటకుబోయిరి. నేట నుండి మరలుచుండే వారిశుక్టుము కాలకుడు దెబ్బతగిలి క్రింద పడెను. వెల్లింగ్టన్ గారు దాని తలమీదికి బారిపోయి తలక్రిందులుగ పడిరి. నేటాడువారిలో ఎడమమందియు, వైద్యులును, వెల్లింగ్టన్ సలిగారును అహోహికి బోయిరి. వెంటనే ఆసుచరులు వారిని మోటారుబండిలో గూర్చుండబెట్టి దోరతనపు గృహమునకు తీసికొనిపోయిరి. ప్రస్తుతము వారిస్థితి తృప్తికరముగనే యున్నదని తెలియుచున్నది. పడిపోయిన వెనుక కొంతవరకు వారికి చైతన్యము లేకుండెను.

మైనూరు కాసనసభ:—ప్రత్యేక సంఘ ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చిన చర్చ చాలజరిగినది. న్యాయస్థాన పరిపాలక శాఖలను విడదీయు విషయమును దోరతనమువారాలోచించుచున్నారు. ఏప్రిలు నెలలో పునర్విధానం లేకును ప్రస్తుతము కాసనసభలో నియోజిత సభ్యులు 8 మందియు నియమితులు 5 గురును కలరు. మొత్తమున అనధికార సభ్యుల సంఖ్యయే హెచ్చుగానున్నది. నీరివిషయమై విధానంగా చేయబడిన నూచనల నాలోచించెదము అనుగబడదగిన ప్రశ్నలు ఫిబ్రవరినెలలో 20 చేయబడినవిగాని అన్ని ప్రశ్నలను సాధారణముగా నడుగబడుటలేదు గాన దాని నింకను మార్చనలైన అవసర మగుపడదు. తీర్మానముల నుపపాదించుకొని స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి ఆలోచింపబడును. ఆర్థికసంఘమును నియమించుటనుగూర్చి ఉత్తరపు లిఖ్యమగును. కాంగ్రెసుగారికి సంఘ సభలో సభికులలో సమానసంఖ్యల అధికారులు గూడ నియమించబడిన సంఖ్య యిపు డగుపడదు. అని ఏ. ఆర్. బెనర్జీ బి. సి. ఎస్. గారు నుడిచిరి. విద్యలో నెంబడిన తరగతులవారి బిడ్డలకు విద్యావేతనముల నిచ్చుట కు సంతింపబడిన లక్షరూపాయలలో విశ్వవిద్యాలయ విద్యావేతనమునకు 9000 లును ఇతరవేతనములకు 56,000 లును కల్పించుట బడినది. మొత్తము 59 విశ్వవిద్యాలయ వేతనములలో 10 లింగాయతులకును 14 మహమ్మదీయులకును ఇతర వేతనములు 839 లోను 167 మహమ్మదీయులకును 197 లింగాయతులకును 127 మహమ్మదీయులకు యివ్వబడినది. ఈ బి. సి. ఎస్. చర్యకర్తగా గనిరి.

మాండలి జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ఎఫ్. హెచ్. ట్రీవెన్సు గారు న్యాయవాదుల దూరీకరణను నడపి న్యాయవాదులందరును కట్టకట్టి కొద్దనకుపోవుట మాసిరి. అంతమేజిస్ట్రేటుగారు ముఖ్యులగు న్యాయవాదులలో సెక్రెటరీ లేఖను వ్రాయుచు న్యాయవాదుల దూరీకరణ తనయభిరుచులు కాదనియు, తనమాటలకు లేనియధార్థములు కల్పించబడినదనియు, తా నాపలుకుల న్యాయవాదులందరికి నుద్దేశింపలేదనియు, నిష్కారణముగ లిపికాలమునంతయు పాడుచేయుచున్న న్యాయవాదులవిషయమున తనకు కొంచెము అధికార ముండవలయుననియు తెలియజేసిరి.

బొంబాయి యింటియద్దెలు:—బొంబాయి దోరతనము వారి గజెట్టులో బొంబాయిరాజధానియందు ఇంటియద్దెల నిష్ప ప్రకారము హెచ్చింపకుండ కాసింపును సెక్రెటరీ ప్రమ రింపబడెను. ఈ కాసనమును మొదట బొంబాయిగవర్నరును, సామెన్టీతాలాకాయందు, కరాచి పురపాలకమండలమునందును ఉపయోగింప నుద్దేశింపబడెను. ఆనత్యేక మైన మరి యేకదేశమునకైన నుపయోగించుట కది దోరతనమువారి కధికారమిచ్చుచున్నది. ఈ నియమము యుద్ధానంతరము ఆరు మాసములకు తక్కువకాకుండగను, రెండుమాసములకు మించకుండగను ఉపయోగింపబడును. 1914 వ సంవత్సరము ఆగష్టు 3 వ తేదీనాటి కంటిఆద్దె చెల్లుచుండెనో అనియే న్యాయమైన యద్దె యని నిశ్చయింపబడెను. నూటికి 10 చొప్పున వృద్ధి చేయుట కనుపలించబడెను. పుస్తకమున్న బాడుగలు సరిగ నన్నవియు మాగినవియు నిశ్చయించుటకు స్కాటుకాజుకోర్టు లకు అధికారము లీయబడెను.

చిన్నుల తిరుగబాటు:—ఇటీవల చిన్నులచేసిన తిరుగబాటును గూర్చి రంగూను “మైక్సు” పత్రిక ఇట్లు వ్రాశుచున్నది చిన్నకొండల మామరెండెంటు డి. ఎం. రైటు గారిని చిన్నులు కొట్టిరి. కాని గాయములు మాని ఆతడిపుడు స్వస్థుడయ్యెను. మొట్టమొదట వారు తిరుగబడినపుడు హాకా వద్ద 80 గురు సిపాయిండ్లకథలు లుండిరి. అసిస్టెంటు మామరెండెంటులు ముగ్గురుగాక మరినలుగురు యూరోపియను లుండిరి. హాకా ఫాలములకు మధ్య చెట్టుపై చెట్టును దొంగిలగ వెట్టుటవలనను, తుపాకులగుల చిన్నులందును దారికాయుట వలనను రాకపోకలకు చాల కష్టముగనుండెను. హాకాయందున్న శ్రీమల యూరోపియనులను రక్షించుటకు ప్రత్యేక ప్రయత్నములు గావింపబడెను. ఈ సంగతి తెలిసిన వెంటనే మేజరు యర్నూ గారు మిలిటరీ పోలీసు దళముతో హాకాకు బోయిరి. యూరోపియనులు నుంచి ప్రదేశమునకు గొంపోవబడిరి. తక్కిన ప్రదేశములనుండియు మరికొన్నిదళములు వచ్చినవి. అంతనాకొండవారు మరల కొండలకు బయటెత్తిరి. బాటలు మరల యధారీతని బాగుచేయబడినవి. ఒకసిపాయి చంపబడెను. అందుగురికి ‘దెబ్బలు తగిలినవి. శిక్షకడలేములు పంపబడినవి. అనేక గ్రామములు తగులవెట్టబడెను. భారతీయ నైనికులేడుగురికి దెబ్బలు తగిలెను. ఒకదామాత్రము చంపబడెను. ఇప్పుడు ప్రదేశమునంతయు శాంతవంతముగ నున్నది.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—పరామైన్యములతో నున్న ఒక విలేజుకును కొంతమంది నైనికులకు కీక్రిందియభిప్రాయము గలదని తెలుపుచున్నాడు.—పశ్చిమరంగమున గొప్పయవ స్కూందనము, చొనరెండుకులకు నాకస్టిక్సుగ సెక్రెటరీ యను నొకదేశవలెనని క్రైస్తవులు తలచిన తలంపనచ్చును. ఆనంతో నుతను ప్రీతునునద్ద పరామైనా కొనరించిన దాడిని వర్ణించుచు 15 నిమిషములలో 5000 గుండెల ప్రయోగించి రని చెప్పెను. ఆ సమయమున 12 గురు నైనికులు ఖైదీలుగ పట్టుపడిరి.

లండను, ఫిబ్రవరి 20:—వార్తానందమును పోలండు దోరతనమువారు పోలండును క్రొత్తగ చెప్పిన రీతిని వివరించుటకు తమ యసమృత్తి తెలిపిరి. ఆ యసమృత్తి జర్మన్ ఆస్ట్రీయను ప్రజలమీద యుద్ధము ప్రకటించబడుచున్నదని “లోక లాంజింగు”పత్రిక వ్రాసుచున్నది. యుద్ధము త్వరలో నంత మొందిన గాని 80 లక్షల టన్నుల బరువుగల నౌకలను, 100 లక్షల నైనికులను వెంటనే ఆమెరికాదేశము పంపవలయునని గూడ ఆ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సానికవార్తలు

సెనేటుసభ్యులు:—ఈ సంవత్సరము మార్చి నెల 8వ తేదీ సాయంకాలము 4½ గంటలకు సెనేటుసభ్యుల సమావేశము సెనేటు హాలులోజరుగును.

మోటారుబండిని నడపువానికి శిక్షవిధింపబడుట:—ఎగ్ మారుసుండి బండి నడుపుకొని వచ్చి చింత్రాపేటకు దిగుగురోడ్డులో దప్పప్రక్కను బండికి తిప్పుటచే తంబుస్వామికి 2 రూ॥ లు జూల్మానా విధింపబడినవి.

భగవత్ గీతోపన్యాసము:—రేపటిదిన ముదయము (23-2-18) 8 గంటలకు మైలాపూరునందలి పి. ఎస్. ప్రారంభవిద్యాపాఠశాలా మందిరములో గౌ. నాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు భగవత్ గీతోపన్యాసమును చెప్పుదురు.

జాతీయదుస్తులు:—కళాశాల విద్యార్థులు జాతీయ దుస్తులతో కళాశాలకు రావచ్చునని బందరునోటికి కళాశాల ప్రభుమోహదాస్యములు కళాశాల ఉపాధ్యక్షులకు వ్రాత మూలముగ తెలియపఱచిరి.

నైదాపేటశాఖా స్వరాజ్యసమితి:—ఈనెల 23-వ తేదీ శనివారము ఉదయము 7 గంటలకు నై సమితి గభ్యులు సమావేశమై కొన్ని కొన్ని విషయములను ఆలోచించెదరు.

సుగుణవిలాససభ:—ఈనెల 23-వ తేదీ శనివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు విక్టోరియా పురమందిరమున ఈసభవారు స్వర్ణ శృంఖలములు అస నాటకమును, 24-వ తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు నందనార్ నాటకమును ద్రవిడభాషలో ప్రదర్శించెదరు.

ఉపన్యాసము:—వెరియకుట్టనందలి కాగ్నోరే పను మోడలు సాతకాలా మందిరములో ఈనెల 24-వ తేదీ సాయంకాలము 6-15 నిమిషములకు రావుసాహెబు డాక్టరు యు. రామారావుగారు మనము త్రాగెడు జలమును గూర్చి ఉపన్యసించెదరు.

సత్ సంగము, నైదాపేట:—సంఘ యజమాన్యము క్రింద రేపటిదిన ముదయము (23-2-18) 7 గంటలకు పెరుమాల్ కోవెల వీధిలోని రామానుజ విజయవిలాస మందిరములో బ్రహ్మశ్రీ మరమనూరు గణేశశాస్త్రియారుగారు భగవత్ గీతోపన్యాసమును చెప్పుదురు.

వాణికోత్సవము:—సామలకూరుపేట ప్రాగ్రా సిన్ యూనియను సాతకాల 6-వ వార్షికోత్సవము ఈ సంవత్సరము ఏప్రిలునెల 28-వ తేదీన జరుపబడును. ప్రతిసాటున ఈ సందర్భమున జరుగు ఆటలు, మార్చి నెల 31-వ తేదీన జరుగును.

ఉపన్యాసములు:—ఈనెల 25 వ తేదీ సాయంకాలము సాయంకాలము 5-45 నిమిషములకు వరదాముత్రి యప్పన్ వీధి నెం. 53వ వ గృహమును పి. గుబ్రహ్మణ్య అయ్య వి.వి.ఎల్.టి. గారు భారతసంఘ నిర్మాణము నందు కొన్ని పద్ధతులు, అను విషయము గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. రావు బహదూరు టి. విజయరాఘవాచారియరు గారు అగ్రా సనాధిపత్యము వహించెదరు.

ఈనెల 27 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5-45 నిమిషములకు నై భవనముననే పండిట్ ఏ. మహదేవ శాస్త్రియార్ వి.వి. గారు గొంధూరుత సంఘ సంస్కరణము గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. న్యాయమూర్తి సదాశివయ్యగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెదరు.

వైకోర్టు శైల్యలు:—రాజోవు మార్చి నెల 29 వ తేదీ లగాయతు ఏప్రిలు 1 వ తేదీనకు వైకోర్టు మాసి చేయబడును.

ఉరికేసులు:—రాజోవు ఏప్రిలునెల 8 వ తేదీ లగాయతు వైకోర్టులో ఉరికేసులు విచారణచేయ బడును.

ఆంధ్ర పత్రిక

1918 సం॥ ఫిబ్రవరినెల 22-వ తేది

శుక్రవారము.

రాష్ట్రవిభజనము

(o)

ఏ యద్యమ మయినను మూడు విధములగు పరిణామము జేంది తీరును. ప్రథమమున నూతనో ద్యమము పరిహాసపాత్రమగును. అటుపిమ్మట నుద్యమన్యాయము గూర్చి చర్చ ప్రారంభమగును. ఉద్యమము లాభదాయకమా యను సంది యముదయించును సందియములు వీడిన పిమ్మట నుద్యమముపై గాఢాభిమాన ముదయించును. ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమ మాంధ్రదేశమున మూడవ దశయందు బ్రవేశించినది. రాష్ట్రపునర్నిర్మాణ సమస్య హిందూదేశమున ప్రథమావస్థ యిపు డిపుడే దాటుచున్నది. ఈ సమస్య యనగనే పరి హాసాస్పదముగనుండుకాలము గడచినది. శర్మగారి తీర్మానము దేశమునందు విమర్శనమును పురికొల్పినది. శర్మగారి తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగ నుపన్యసించిన సామ్రాజ్య శాసననిర్మాణ సభ్యులు గూడ సూత్రముపై క్రబలమగు నాక్షేపణల జేపు జాలకపోయిరి. ఇదివరకు కే. పి. బోసు అను వారు రాష్ట్ర నిర్మాణ సమస్య గూర్చి వ్రాసి యుండిరి. అపుడు నూతన రాష్ట్రము లెయ్యవి నిర్మింపవలయునో ఆ యేర్పాటుల విషయమై వ్రాయుటలో, ఆంధ్రరాష్ట్రము పేరైనను సూచించి యుండలేదు. ఆంధ్రుల యాందోళనము హిందూ దేశపు దృష్టి నాకర్షింప లేదనుటకు బోసుగారి వ్యాసమే నిదర్శనమని మేమపుడు దెలిపియుంటిమి. అటు పిమ్మట ఆంధ్రుల సుస్వరము ఆంధ్రే తరుల కర్ణపుటముల నెమ్మదిగ జొచ్చెను. ప్రత్యేకాంధ్ర మహాసభ విజయవాడయందు జరిగిన నాటినుండియు రాష్ట్రనిర్మాణసమస్య ప్రాబల్యము గాంచెను. కే. పి. బోసుగారు రాష్ట్రవిభజనము గూర్చి తీరిగి మరియొక వ్యాసము నిపుడు వ్రాసిరి. నూతన వ్యాసమున ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణావశ్యకత గూర్చి గూడ వీరు సూచించిరి.

మాంటాగూగారికి విజ్ఞాపనములు సమర్పించిన నాటినుండియు, బోసుగారి దృష్టి యీ విషయమై ఎక్కుడుగ నాకర్షింపబడినది. (1) పంజాబు శాసననిర్మాణ సభ్యు లిరువురు సింధురాష్ట్రమును పంజాబునందు జేర్పవలయునని కోరిరి. (2) ఓడ్రులు ప్రత్యేకరాష్ట్రమును గోరిరి. (3) ఆంధ్రులు తమకొక రాష్ట్రము నొసగవలయునని గోరుటయేగాక దేశమునంతను భాషాప్రయుక్తరాష్ట్రములుగ విభజింపవలయునని గోరిరి. (4) కూర్గ వారు ఉన్నతవ్యాయస్థానము గల ప్రత్యేకరాష్ట్ర నిర్మాణము గోరిరి. (5) వంగదేశీయు లొకరు రాష్ట్ర విభజన మవసరమని దెలిపిరి. (6) గోవిందదాసు గారి సమస్య నొక పాత్రములో చర్చించిరి. (7) హిందూనుండి గూడ నిట్టి ఏర్పాటులు సూచింపబడినవి. (8) కర్ణాటక గారు స్వల్పరాష్ట్ర నిర్మాణము స్వపరిపాలనాస్థావమున కత్యవసరమని చెలుపుచూ, యీ విభజనము సాధ్యమగు సంతవరకు భాషాసాంప్రదాయముల ననుసరించి యుండవలయునని యనువదించిరి. ఈ సూచనలన్నియు బోసుగారి దృష్టి నాకర్షించినవి. దేశములో నుండే ప్రతి భాషకును ప్రత్యేకరాష్ట్ర

మొసగుటకు బోసుగారికిష్టములేదు. అటులగావింపవలయునని శర్మ మొదలగు రాష్ట్రవాదు లెవరును గోరుచుండుటలేదు. ప్రతిభాషకును ప్రత్యేక రాష్ట్రముండుట యాదర్శముగ నుంచికొని ప్రస్తుతము కొన్ని రాష్ట్రములను మాత్రము నిర్మింపవలయునని బోసుగారు వాంఛింపుచున్నారు. ఓడ్రులు ఆంధ్రులు మహారాష్ట్రీలు, హిందీభాష మాటలాడువారు, ప్రత్యేకరాష్ట్రము బడయ నర్హులని బోసుగారి యభిప్రాయము. హిందీ భాష మాటలాడు వారధికసంఖ్యాకులుగ నుండుటచే వారికి, రెండు రాష్ట్రములుండక తప్పవు. కాని బోసుగారి వంటి విమర్శకులు రాష్ట్రవిభజనము విషయమై యనవసరమగు భీతిని జెందుచున్నారు. ఇపుడున్న రాష్ట్రములలో కొలది మార్పులతో భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనము గావింపవచ్చును. ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేకపు టేర్పాటులవసర ముండవు. మహారాష్ట్రము నేర్పరుచుటకు మాత్రము కొన్ని నూతనపు టేర్పాటు లవసరమగును. ఓడ్ర, కన్నడ రాష్ట్రముల నిర్మాణమునకు చిక్కులు విశేషము లేవు. వంగ, విహార రాష్ట్రము లిదివరకే ఏర్పడియున్నవి. స్వపరిపాలనా విధానము నేర్పరుచుటలో యోచింపవలసిన కఠినసమస్యలలో, నిది విశేషముగ సంక్లిష్టసమస్య గాదు. అయినను బోసుగారు ప్రస్తుతము నాల్గయిదు నూతన రాష్ట్రముల నిర్మాణమును వెంటనే కొనసాగింప వలయునని ప్రభుత్వమువారిని హెచ్చరించుచున్నారు. వెంటనే యిట్టి యేర్పాటుల గావించుట సాధ్యమాయని పలువురకు సందియము గలుగవచ్చును. ఇందుకు బోసుగారి రీతిని సమాధాన మిచ్చుచున్నారు. “నేను సూచించిన రాష్ట్రపునర్నిర్మాణమును ప్రయాస లేకుండ గావింపవచ్చును. ప్రభుత్వ కార్యదర్శి గారు లండనుకు వెడలక పూర్వమే యిక్కార్యమును సాధింపవచ్చును. ఈ యేర్పాటుల వెన్వంటనే జరుపవలయునని నే గోరుచున్నాను. ఏలనన ఈ సూచనల నాచరణలో బెట్టుటకు నూతనపు చట్టముతో గాని, పార్లమెంటు శాసనముతో గాని ప్రసక్తి యుండదు. రాజప్రతినిధిసభవా రొక్క ప్రకటనమును గావించి, అవసర మగునెడల హైందవ శాసననిర్మాణసభలో నొక చట్టమును గూడ ప్రవేశపెట్టిన యెడల రాష్ట్రనిర్మాణమును సమకూర్చవచ్చును.” బోసుగారు తమ వ్యాసమున సర్ జాన్ స్ట్రాచీ, సర్ జార్జి ఛెన్నే, సర్. థామస్ హాల్లరు నెన్, సర్. బి. ఫుల్లరు, సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరు, మొదలగు నధికారులు భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రనిర్మాణావశ్యకతనుగూర్చి యొసగియుండిన యభిప్రాయములను తమవాదమున కాధారముగ ప్రకటించిరి సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరుగారు “హిందూదేశపు రాజులు, రయతులు” అను గ్రంథమున ప్రజలకు స్వభాషపై గల యనురాగమును వర్ణించిరి. భాషానుబంధ కారణముచేతనే, శంబలుపూరు మండలమును, నింక నయిదు ఓడ్రభాష మాటలాడు జిల్లాలను మధ్య రాష్ట్రములనుండి దీసి ఒరిస్సాకు జేర్పించితిమనియు, అయిదు హిందీ మండలములను వంగదేశమునుండి మధ్యరాష్ట్రములందు హిందీభాష మాటలాడే జిల్లాలతో జేర్పించితిమనియు, సర్ ఆండ్రూ ఫ్రేజరు గారు వ్రాసిరి. కర్ణాటక ప్రభు వీ సమస్య యన్ని సమస్యలలో కెల్ల ముఖ్యావసర మయినదని వ్రాసియుండెను. హిందీగారి సందేశ ప్రకటనమున ఈ సమస్య ప్రాముఖ్యము గాంచెను. హిందీగారి ప్రకటనమున రాష్ట్రనిర్మాణమున కీ సూత్రములు సూచింపబడినవి.

(1) రాష్ట్రపు సరిహద్దులు పరిపాలనాసౌకర్యమునకు దారి జూపవలయును.

(2) ప్రజాశయముల సంతృప్తిపరుపవలయును.

(3) రాజకీయ, పరిపాలనావసరములపై నాధారపడియుండవలయును.

(4) నూతనపు టేర్పాటులు ఆర్థికముగ సాధ్యము గావలెను.

(5) అయ్యవి జాతి భాషా సాంప్రదాయముల ననుసరించి యుండవలెను.

(6) రాష్ట్ర నిర్మాణము దేశరక్షణమునకు వీలుగ నుండవలెను.

పై సూత్రములతో సాధ్యమగు సంతవరకు భాషా ప్రయుక్తరాష్ట్ర నిర్మాణము గావించుట యసాధ్యము గాదు. హిందీగారి సందేశ ప్రకటనానంతరము యీ సమస్య తార్కికవిషయముగనే గాక, జాతీయ నిర్మాణమునకు ప్రధానాధారముగ జూపట్టుచున్నది. జాతి మత భాషా భేదములతో విరాజిల్లుచున్న భిన్నసంఘముల నుండి, భారతజాతిని సృష్టించుటకు మార్గము లరయుట యవసరమగుచున్నది. భారతజాతీయను నామమాత్రోచ్ఛారణతో లాభ ముండజాలదు. పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము హిందూ దేశమున కొసగబడచున్న సమయమున, భారత జాతీయ నిర్మాణము సుసాధ్యము గానిచో, స్వరాజ్య ప్రదానము వివరీత ఫలము నిచ్చును. కావున బోసుగారిం దు కొక్కమార్గమే కలదనియు నీ క్రింది విధాన మవలంబింపవలయు ననియు హెచ్చరించుచున్నారు.

“జాతీయనిర్మాణమున కొక్క టే మార్గము. సంయుక్త జాతీయ నిర్మాణమునకై పూనుకొనవలయును. అందు ప్రతిరాష్ట్రమును ఉపజాతులకు నిలయములుగ నుండవలయును. రాష్ట్రములు సాధ్యమగుసంతవరకు జాత్యైక్యత ననుసరించి నిర్మింపబడవలయును. విభేదములకును, అనూయమొదలగు భావములకును ఎడమిచ్చు పరిస్థితులను తొలగింపవలయును. దేశమంతయు చేరికగ నుండవలయును. ఓడ్రము, బేహారి, సింధి మరాఠీ, తెలుగు ఓడ్రము మొదలగు భాషల కలయికను దొలగింపవలెను.”

శర్మగారి తీర్మాన మోడిపోవుటచే, విభేదముల కెడమిచ్చు రాష్ట్రవిభజనము మొదలగు వితండవాదము లింతటితో నడగిపోయిన వనియు, సంఘ సంస్కరణ పరాయణులకు గొప్ప విజయము చేకూరిన దనియు, ఇండియను పోషలు రిఫార్మరుపత్రిక యిటీవల సంతసించి యుండెను. కాని భాషాసమస్య విషయమై నిజమగు కలవర మిపుడే ప్రారంభమయినదనియు, అయ్యది దినదినాభివృద్ధి గాంచుననియు, యీ పత్రిక త్వరలో దెలిసికొనగలదు.

మాతృపూజాదివసము.

(o)

ఫిల్లీనుండి యాంధ్రులొక రిటుల మాకు వ్రాయుచున్నారు.

“ఆంధ్రమహాజన సభ జరుగు దినములలో గాని, లేక మరియొక దినమునందు గాని, ఆంధ్రులు మాతృస్తవము గావించి యుత్సవముల జరుపుట యవసరము. స్వీయదినమును సామ్రాజ్య మందంతటను జరిపిన విధముననే, మాతృపూజా దినమును గూడ జరుపవలయును. లక్ష్మీబాగు వంటి యేర్పాటు గావించి, ధనవంతు లట్టియేర్పాటునకు బహుమానముల నొసగవలయును. ఇందు కేర్పడు టిక్కెట్లపై వచ్చు మొత్తమును ఆంధ్ర నిధి కియ్యవలయును. సాహిత్యపు పోటీలు సలుప

వలెను. ఆంధ్రవ్యాస రచనలో నిపుణులయిన వారికి బహుమతుల నొసగవలెను. ఆంధ్రములో వక్తృత్వమునందు గెలుపొందిన వారికి బహుమతుల నొసగవలయును కవిత్వములో ప్రతిభ జూపిన వారలను బహుకరింపవలెను. చిత్రలేఖనము మొదలగు కళలకు గూడ నిట్టి యభిమానమునే జూపవలయును. పోటీకై నిలచువారు ప్రవేశ సరుసుము నొసగవలయును. ఈధనముగూడ ఆంధ్ర నిధికి జేరును. ఆదినముననే వస్తుప్రదర్శన మొకటి గావింపవలెను. ఆంధ్రదేశమున దొరకు వివిధ వస్తువులను ఆప్రదర్శనమునకు బంపవలెను. ఆంధ్రదేశ జరిశ్రమలు, కళానైపుణ్యము లందు ప్రదర్శితము గావలయును. ప్రదర్శనమునకు వస్తువులను బంపువారు ప్రవేశధనమును బంపవలెను. ప్రదర్శనమునకు టికెట్లుపై వచ్చుధనము ఆంధ్రనిధికి జేరవలయును. ఇట్టి మహోత్సవములను ప్రతివత్సరమునందును జరుపుట లాభకరము.”

వై సూచనలగూర్చి ఆంధ్ర మహాజనులు మననము జేయుదురని గోరుచున్నారము. ఆంధ్రులలో నీ తరుణమున కార్యోత్సాహమును పురికొల్పుట యవసరమగుచున్నది. ఆంధ్రులలో గాఢముగ దేశభావనము, కార్యపరిత్యము పెంపొందవలయును. ఆంధ్రుల సందేశమును భారతదేశమున నలుగడలను వెదజల్ల వలయును. ఇక్కార్యమునకు ధనసమృద్ధజన మత్వవసరము. ఆంధ్ర నిధికి ధనము సమకూర్చినగాని కార్యభారము వహించుటకు సాధ్యకడదు. మాత్రపు పూజోత్సవములను దేశమందంతటను జరుపుటచే, ఆంధ్రులలోని దేశభావనము ప్రజ్వరిల్లి, ఆంధ్రులను కార్యశూరుల గావించుటకు తోడ్పడునని యూహింపుచున్నారము.

కర్నూలుమండల ప్రబోధము

జాతీయోద్యమములందు కర్నూలు మండలము తగిన శ్రద్ధ వహించుటలేదను కొంచెమెను గారి యెత్తిపొడుపు వాక్యములు కర్నూలుమండల వాసులలో రోషమును పుట్టికొల్పినవి. కాచి మెనుగారి వాక్యము లాధారరహితము లని రావు బహదూరు యస్. వి. సరసింహారావు పంతులు గారు పత్రికలకు వ్రాసిరి. కంభము, కర్నూలు లలో 1916, 1917 సంవత్సరములందు జరిగిన మండలసభలలో ఆంధ్రరాష్ట్ర తీర్మాన మంగీకరింపబడినది. ఆరన ఆంధ్రమహాజనసభను కర్నూలుమండల సభవారా హానించి యున్నారు. మాంటాగూగారికి వంసిన ఆంధ్రరాయ బారమున, కర్నూలు మండలమునకు ప్రాతినిధ్య మొసగబడెను. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సంఘ మవసరమని, కర్నూలు మండలము చట్టుదల జూపెను. అట్టి స్థితిలో, ప్రభుత్వము పక్షమున సత్యము చెలిసికొనకుండ తాత్కాలికలాభమునకై కొంచెమెను గారు ఇచ్చవచ్చినటుల ప్రసంగించుట, విస్మయము గలిగించుచున్నది. కర్నూలు మండల వాసు లీ విషయమై విచారించ నక్కరలేదు. నిజ మెన్నటి కయినను వెల్లడిగా గలదు. అధికారులు ప్రజాశయములను నిరోధించుట ప్రజల తే మమునకే పరిణమించుచుండును. అయ్యది ప్రజాశయములను రగుల్కొల్పుచుండును. కొంచెమెనుగారి వాక్యములు నిరాధారము లని చూపుటకు, కర్నూలుమండలవాసులు జాతీయోద్యమములయెడ తమకు గల గాఢాభిమానమును ప్రస్తుతము గావింపవలెను. ప్రజాభ్యుదయమునకై నెక్కుడు శ్రద్ధ వహించి పాటుపడవలెను. రానున్న ఆంధ్రమహాజన సభను జయ

భాషాప్రయుక్త రాష్ట్ర సమస్య

శర్మగారి తీర్మానము

(౧)

మహారాష్ట్ర కేరరి: లోకమాన్య తిలకుగారి అభిప్రాయము

బాబు నురేంద్ర బానర్జీగారి యుపన్యాసము

మహారాష్ట్ర కేరరి.

పూనాయందు మహారాష్ట్ర భాషాయందు తిలకు మహాశయులు ప్రకటించుచున్న కేసరిపత్రికాయందు శర్మగారి తీర్మానము గురించి 12-వ తేదీని ప్రకటితమైన సంపాదకీయ వ్యాసమునకు ఆను వాదమును క్రింద ముద్రించుచున్నాము:

వై సూరాయిగారి చట్టవిర్యాణ సభయందు 6 వ క్షేత్ర పరి దినమున, గౌరవనీయులగు శర్మగారిచే క్షేపణిన భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిర్యాణమును గురించిన తీర్మానము చర్చింపబడినది. కాని దేశమయొక్కయు, దేశభాషయొక్కయు విద్యాభ్యుదయము, దురదృష్ట మింకను లోపించినందున నా తీర్మానము ప్రోసిరేయబడినది. మన పక్షములో వారి నేమన మెంత తుచ్చముగ జూతుమో, ఒకరిని గురించి మతీయొకరికి మనలో నెంత యాదరభావము కలదో మనలో బాబు పరిచేయువారియొక్క ఉద్దేశములను బుద్ధివైధమమున, తెలివి తేటలను మన మెట్లు వెక్కిరింతుమో, యన్న విషయములను భారతమంతయునుట నొక నాటక మాడి చూపవలయునని సభ్యులు మొదట నేర్పాటుచేసికొని యుండినను, లోక నియంత్ర సభా సదు లీ తీర్మానమును గురించి మొన్నటి సభలో తమ సంభాషణముల జూపిన దానిని మించిన అనాదరభావము తమ తోడిసభ్యునియెడ జూపియుండ రని మాతలంపు. లోక నియంత్రసభ్యుల సదుద్దేశములను గురించి నొరతనమువారి యధికారు లిదివఱకు సకాలమునందును అకాలమునందును తమ సంశయమును వ్యక్తపఱచుట కలదు. అయినను ఈతదన సర జేమ్మనుజోలేగారికి గా. శర్మగారి తీర్మానములో నేమియు వెల్లడినను కానబడలేదు. ఇంతయుకాదు. ప్రభుత్వము వారి తీర్మానమును ఎదురింపక, తటస్థభావముతో నూరకుండు రనియాశించు చెప్పెను. ఇట్లుండ లోకనియంత్ర సభ్యులె గా. శర్మగారి సదుద్దేశమును వివరితమని వర్ణించుటయు అందును గా. జిన్నా గారు, లోకప్రియత సంపాదించుటలేనని మీరిట్టి తీర్మానమును వెల్లడించి, అని అగౌరవముగ జెప్పట యంతయు గర్హనీయును. గా. శర్మగారు లోకప్రియత సంపాదించుట కిట్టి తీర్మానములను కాన్పిలులో ప్రతిపాదించునెడ, గా. జిన్నా గారిదివఱకాంపించిన లోకప్రియత పోగొట్టుకొనుటకు కాన్పిలులో బనిచేయుచుండురా యేమి? గా. శర్మగారి వాదపద్ధతిని, హేతువులను ఖండింప జేతకానియెడల, 'శేషం నిర్ణయాత్మక యెకో' (మిగిలినది తిట్లతో నింపు) మన్న అన్యాయపద్ధతిని అవలంబింపకుండ లోకనియంత్ర సభా సదులు మానము ఫరించి యూరకుండిన యెడల వారి సారాసారవిచారకృత్తి యైనను వెల్లడియై యుండును. కాని వాడు అందరు గౌరవనీయ సభ్యులకును, నిందించుటలో ఆహామహామిక

ప్రదముగ జరిపి, కర్నూలు మండలము విఖ్యాతి గాంచుగాక యిది గోరుచున్నారము.

శర్మగారి తీర్మానము : కేరరి పత్రిక

శర్మగారి తీర్మానముపై లోకమాన్య తిలకు గారు నిర్వహించెడి కేసరిపత్రికలో ప్రచురింపబడిన వ్యాసమును, నురేంద్రనాథ బెనర్జీ, జన్నా, క్రినీవాస శాస్త్రి, గాన్ల సంపూర్ణ మగు యుపన్యాసములను వేరొకచో ప్రచురించి నారము. లోకమాన్య తిలకుగారి స్వరాజ్యాదర్శమునకును, అన్ని సందర్భుల యాదర్శమునకును సంబంధములేదని వెల్లడియై నది. శర్మగారి తీర్మాన మోడిపోవుటకు తిలకు మహాశయుడు కడుచింతించెను. తిలకుగారికి రాష్ట్ర వాడులందరును కృతజ్ఞతా వందనము లర్పింప వలయును.

(నేను ఇతరుని మించవలెనన్న బుద్ధి) పుట్టివారు తమదేశము లను మాత్రము వెల్లడిచేసికొనిరి. నిత్యభావముతో స్వరాజ్య భుటను గురించిన లేఖన భారతమంత్రాధికారి బంపిన గా. గౌరవనీయసభ్యు లింతలోనే తమలో నొకరియెడ మతీయొకరికి నెంత యాదరభావము కలదో, యాభారతమంత్రయెదుటనే ప్రదర్శనముచేసి చూపుట జూడ, స్వరాజ్యవాదుల యందటి మనస్సులకును ఈ అపశకునమువలన గొప్ప ఆఘాతము (బ్లెస్సు) విపాదము కలుగవలదు.

గా. శర్మగారి తీర్మానము ప్రోసిరేయబడు నేమి కారణములు కలవో వారి నెక్కు గౌరవనీయులైనను చక్కగజెప్పినవాడు కాదు. భాషల ననుసరించి రాష్ట్రముల విభజించిన యెడల, రాష్ట్రముల సంఖ్య హెచ్చి కర్వు హెచ్చగునని కొంద జభిప్రాయబడిరి. కాని భాషావిభాగము ననుసరించి నురల రాష్ట్రముల మార్చినను, ఇప్పుడున్న రాష్ట్ర సంఖ్యకంటె మిక్కిలి యెక్కువరాష్ట్రములు కా నేరవనిపట్టిక నిచ్చి యాంధ్ర సభవారు రుజువుచేసియున్నారు. ఇదియుగాక భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రము లేర్పడినయెడల, యూనికర్నిటీలకును, ప్రాథమిక, సెకెండరీ విద్యులకును ఆగుచున్న కర్వు హెచ్చుటకు మాణుతగ్గునని గా. శర్మగారు చెప్పిరి. అమాట నెవరును ఖండింపలేదు. ఒకభాషకు నేను రాష్ట్ర మొసంగుటకు బూర్వము ఆభాష మాటలాగువారి సంఖ్య చాల వెదదిగ నుండవలెను. వారి రాష్ట్రముంతయుఁ గలసియుండవలెను. ఒకరాష్ట్రము నుండి మతీయొక రాష్ట్రములోనికి బోవుటకును నేను రాష్ట్రముగ నేర్పడుటకును నందలి యధిక జనుల సమృద్ధియందవలెను అన్న మామమర్దులు గా. శర్మ గారు స్వయముగ సూచించిరి. ఈమర్దులు తప్పుడు మర్దులని గాని, ఈమర్దులకు లోబడినను ఇప్పుడున్న రాష్ట్రములు మాజుకుండ నట్లే యుండవలయుననికాని పట్టుపట్టుటకంటె, మొండివాదము మతీయొకటి యుండదు. భారతమంత్రయెదుట నిష్పడు స్వరాజ్యదానమును గురించిన కఠినమైనసమస్య యున్నందున నిట్టి త్రొత్తసమస్యలచే నాతనిని చీకాకు పఱుపఁ గూడదని కొంద జాడేపించిరి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రముల వలన స్వరాజ్యసమస్య దుష్టట మగుఁగాఁబోయి! దీనిని వదలివెయ్యవల స్వరాజ్యము మనకుఁ జిటికెలో వచ్చును కాఁబోలును!

సరే. ఈ తీర్మానమందలి యొక్కొక్క విషయమును విడదీసి గౌరవనీయ సభ్యుల యెదుటబెట్టిన నానికి వారు తగిన జవాబీయఁగలరా? మధ్య పరగజాలాని మహారాష్ట్ర లకు బొంబాయి రాజధానిలోఁ జేసుకోర్కె కలదు; అట్లే బొంబాయి రాజధానిలోని మహారాష్ట్ర లకుఁ దమ భాష బంధువులుకచ్చి తమలోఁ గలియుటలే నని ప్రజల కోర్కె యున్నది. ఈ రెండు రాష్ట్రములును కలిసియున్నవి. కొన్ని సంవత్సరముల క్రింద వరాడ్ (బీరార్) రాష్ట్రముందలి విద్యా కాఖకు బొంబాయి విద్యాకాఖకు సంబంధము కలిగి యుండెను; వరాడ్ విద్యాభ్యుదయ బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయము పరిక్షులకు వచ్చుచుండిరి. ఇట్లేరెండు రాష్ట్రముల వాసు మరలఁ గలియుటకై కోరుచుండ, నెక్కడనో మూడవచోట నున్న డాక్టరు సుప్రూగారు వీరికి నట్లె చెప్పవలెను? ఇట్లే కన్నడము మాట్లాడువారందఱును ఒక్కటికొకలయునని ప్రబలమైన యిచ్చకనుపఱచినప్పుడు, వలదని నురేంద్రబాబుగారేల చెప్పవలెను? వంగము భంగమైనప్పుడు భూమ్యాకాశముల నొక్కొకటికీకెడ చెచ్చినవారు, ఇదివఱకే కారణములేక భంగములయిన (తునకలయిన) రాష్ట్రములు మరల నొక్కటగుటకు నన్నుపడుట వారి శీలమునకుఁ దగునా? ఇట్లు ఒక్కొక్క రాష్ట్రముయొక్క మొజువిని, దానిని ఆ రాష్ట్రముందలి ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి, తీర్మానించునెడల, నింతకంటె సులభమైనసమస్యయే యుండదు. నిజ మిట్లుండ, నెక్కు రాష్ట్రములకునుగురించిన సమస్య లన్నియుఁ గలిపి యొకమూటచేసి

గౌరవనీయులగు ధానికీ భయంకరమైన స్వరూపము కల్పించి యిది దేశాధిపతియగు మన్నును దాని నెత్తిపైదండగొట్టుట కడు ఆశ్చర్యము. గౌ. శర్మగారుగారి, భావదేగారుగారి ఈ తీర్మానమునే అన్ని రాష్ట్రములను సంబంధించిన యిప్పటి ప్రతాపిక్రమముతో గాక, ఒక్కొక్క రాష్ట్రమునకు సంబంధించినదిగా విడదీసి చరల క్రాన్సిలులో బతిపాదించినయెడల నిష్పయి దాక్షిణ్యమున నోర్లు ముడుచుచును. ప్రభుత్వమువారు తలపట్టు లగుటచే, ఖండఖండములుగ ఈ తీర్మాన మంగీకరింపబడును.

ప్రతికూలోపస్వాసములు.

సామ్రాజ్య శాసనసభయందు మా శర్మగారు గౌరవంగిన ప్రాచీనభాషాసముఖ, అంత్యోపస్వాసములు యిదివరకే ప్రకటించినారుము. మిగిలిన ఉపస్వాసములను సంపూర్ణముగ నిట ముద్రించుచున్నారము.

సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు.

ఈ తీర్మానమును గూర్చి మాట్లాడుటకు నాకింకొక కలవరము కలుగుచున్నది. కొన్ని సవరణలతో నంగీకృతము కావల మాత్రము నిమిషియున్నది. భారతదేశ భావిస్థితిని నిర్ణయించు రాజకీయ సంస్కరణములగుర్చి తీవ్రమగు చర్యజరుగు నీ సమయమున, మాంటాగ్యుగారు వానిని నిర్ణయించుటకు మనదేశమునకు విచ్చేసియున్న నీ యవసరమున, ఇట్టి తీర్మానము అకాలమున చర్యకు వచ్చినదని నా అభిప్రాయము. రాజకీయములు అనకాకములబట్టి అనుసరింపబడు విజ్ఞాన శాస్త్రముని యొక సుప్రసిద్ధ గ్రంథకారుడు నుడిచియున్నాడు. శర్మగారి తీర్మానమీ సిద్ధాంతమునకు ప్రత్యక్షవిరుద్ధముగ నున్నదని నేను చెప్పుకొంటున్నాను. రాజకీయ వాతావరణము నిర్మలముగ నున్న సమయమునం దీ తీర్మాన ముపహసించబడిన యెడల, నేను కూడ దీని నామోదించి యుండును. 1911 సంవత్సరమున వంగదేశ విభజనమును చర్చుగావించినపుడు ఇండియా ప్రభుత్వము వారి హితము నంగీకరించియే యుండిరి. వంగదేశ విభజన మత్తకనకమున మన పాలకులు తలచినపుడు, వంగ భాష మాట్లాడునారి నందరిని యేకరాష్ట్రమున నుంచుటకు సరమని మేము మెక్కి వక్కాణించితిమి. ఈ అభిప్రాయమే యుద్దేవల చాటువించినది. ఈర్ష్యంబి ప్రభుత్వ గారి ప్రభుత్వ మీ నూత్రము నంగీకరించి విభజనమును చర్చచేసిరి. వంగదేశమున కాకల లక్షలకొలది వంగీయులు బాగా రని అన్నాము ప్రతినిధి నుడిచి యున్నారు. నీ రి విషయమై 'మోచి' యొచిం చెదమని 1911 సంవత్సరము ఆగస్టు 25 తేదీని యొనంగబడిన ప్రకటనమున ప్రభుత్వమువారు దెలిపియుండిరి. 1911 సంవత్సరమున దర్బారు జరిగినది. 1918 సంవత్సరము ఫిబ్రవరి, 6 తేది వచ్చినది. కాని యెట్టియోర్నాటులును జరుగలేదు. కాని యిట్టి సందర్భసమయమున నీవిషయమై అందో శనము గావించదలచుకొనలేదని వంగదేశములపక్షమున నేను నుడువుచున్నాను. ప్రభుత్వమువారు తమ వాగ్దానముల చెల్లించెదరనియు, లేనియెడల నిర్మితము కానున్న బాధ్యతాయుతమగు ప్రభుత్వమే యీ సమస్యనుపష్కారము గావించుననియు దృఢవిశ్వాసముతో నున్నారము.

స్వపరిపాలనాభివృద్ధికి రాష్ట్రములు భాషాప్రయుక్తముగ విభజింపబడలేదని తీర్మానభాగమున నేనంగీకరింపుచున్నాను. ఇట్టి రాష్ట్రముల యుపయోగముమొందు. కాని బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమున కిది అత్యవసరమనిగాని, అట్టి రాష్ట్ర నిర్మాణమగు దనుక స్వపరిపాలనము చేపూరకా దని గాని వాదించుట అన్యాయము. సాంఘిక, జాతీయ విభేదములు గల దేశములలో పాస్ మెంటరీ ప్రతిష్ఠాపనము బున్నట్లు ఐరోపా ఖండ చక్రవర్తి మే దెలుపుచున్నది. ఆస్ట్రీయా హంగేరిలో జర్మనులు, స్లావులు, మాగ్యారులు కలరు. టర్కీలో, సెమిటిక్, ఆరియను జాతులు గలవు. వీరికి మత, భాష, సాంఘికాచారములయందు చాల వ్యత్యాసము గలదు. రాజకీయ సంస్కరణ సమస్యనిర్ణయమునకు శాంతివాతావరణమును నెలకొల్పి రాజప్రతినిధిగారు చురలను పోషించి యున్నారు. వీరి ఆజ్ఞానుసరణముగ వర్తింపుటకు మేము తక్కిన వం చ న తే క ప్రయత్నించితిమి. అంగ్లోఇండియనులు కూడ యిట్లే కృషి సలిపిరిని తలచెదను. రాజకీయ సంస్కరణ చక్రవర్తిమేగాక బాధ్యతాయుత, ప్రభుత్వప్రారంభ దశయందలి తృప్తికరముగ పనిచేయుటకు కూడ శాంతివాతావరణ మత్యవసరము. సరిహద్దులనిర్ణయించు సమస్యల కంటె యొక్కను భేదాభిప్రాయ జనితము లగు విషయములు నేరొందులేవు. కావున యీ తీర్మాన మామోదితమైన యెడల దేశమున కలవరములు వృద్ధిగాంచగలవు.

తనయెట్టిట సరిహద్దులలోనున్న కొన్ని అకుశల భూములై నప్పటిపరమమున నాన్నే హితుడొకడు కి లక్షలరూపాయల వెచ్చించెను. లేనిలాభము లేకపోయినది. ఈ విధముననే జాతులలోకూడ కలవరమువర్ధిల్లగలదు. వంగదేశ విభజనమునకుకక్షులు ప్రబల నుయ్యెనని యెల్లవరకు దెలియును. ఈ విషయమై మింట్ ప్రభుత్వ గారు నాతో నిట్లు చెప్పిరి. "నాదేశమీ విభజన విభజింపబడిన యెడల, నా మానసము కూడ మీరలెనే బాధనొంది యుండును." ప్రాన్సు దేశములో సెంక కాఖా జనమువలన నచ్చట అల్లరులు బయలు వెదలినవి. కావున తీర్మానము నుపసంహరించు కొనవలసినదని నా మానసియ మిత్రుని కొరచున్నాను. మన ఆశయానుగుణముగ మాంటాగ్యుగారును, రాజ ప్రతినిధిగారును సంసిద్ధము గా వించు చున్న సంస్కరణ ప్రణాళిక వైమన దృష్టిని ప్రస్తుతము కేంద్రీకరింపవలయును. ఇట్టివిషయములచే నెడదారిబట్టుచుండుముగాక! శర్మగారి విధముగా రాష్ట్రవిభజనము గావించునపుడు, అయా ప్రదేశములందలి ప్రజలు బహుళ సంఖ్యాకులుగ నుండవలెననియు, యిట్టి విభజనమునకు ప్రజాభిప్రాయముకూలముగ నుండవలెననియు నుడవియుండిరి. కాని యీ విషయముల దెలిసికొనుట యెట్లు? ఇట్టి ప్రయత్నము గావించినతోడనే కలవరమువృద్ధింపగలదు; భేదభావము లుత్పన్నమగును. ఇట్టి సమస్యల చే బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును పోగొట్టుకొనవచ్చు నాయని నేను ప్రశ్నింపవలసియున్నది. వంగదేశమున నెంతటి కలహములు ప్రాప్తించినవో మీ రెరుంగురు. స్వపరిపాలనము నీ తరుణమున పోగొట్టుకొనుట పాడిగాదు. కావున వీరి తీర్మానము నుపసంహరించు కొన వలయును. బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వము ప్రతిష్ఠాపితమై పుట్టుట యీ సమస్యల తృప్తికరముగ చచ్చింపవచ్చును.

శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు

ఈ తీర్మానము విషయమున ఉపసాదకులు చెప్పిన విషయములయందు నాకు సామధూతి గలదు. ఒకేవిధ మగు దేశమున ఏకజాతికేంద్రీకరణ ప్రజలును, ప్రజాప్రతినిధి ప్రభుత్వమున కత్యవసరమగు స్థితి లని చెప్పుకగును. హిందూదేశమునందు ఒకేవిధమగు దేశము గలిగినను, ఏకజాతికేంద్రీకరణ ప్రజలు గలుగుట దుష్టము. ఏకభాషను చూపు మానసియులగు శర్మగారు నూచించినప్పటికి ఇతర భాగముల విషయమున చెప్పిన లగుల "వికలమును" గూర్చియే మాచించుచున్నారని నాభిప్రాయము. శర్మగారికిని ఆయన సమీపస్థులకంటె ఒకరికొకరికి 500 మైళ్లదూరముననున్న శర్మగారికి నాకును విశేషమగు సంబంధమును వికలముగ గలదని శర్మగారికి నేనుచింతియుచున్నాను. దేశప్రజల యభివృద్ధి కొరకు శర్మగారిని నన్ను ఏకవేదికమీదికి దెచ్చి రాజకీయపు ఏర్పాటు, (నేను నూచించుచున్న) సమీపస్థుని శర్మగారిని ఏకవేదికమీదికి దెచ్చి ఏర్పాటుకు తీసిపోవునని కాదు. ఏక జాతీయతకు భాషయే ముఖ్యమగు బంధము కాకాలదు. ప్రస్తుతమున్న రాష్ట్రవిభజన ప్రజలకు పూచిగల పరిపాలన అభివృద్ధికి అవసరమగునని నేను మెప్పుకొనుచున్నాను. వాదానుసరణముగ రాష్ట్రముల సంస్కరించుట దుష్టమగునట్లు పూర్వచారిత్రపండితు లొనర్చినవి. ఇప్పుడు రాష్ట్రపునర్విభజన కొరకు ఆ దృష్టుల నేర్పడుచుకొని వానికొరకు నామపక్షమే అసంభవము. ఆంగ్లోద్రవ్యమారంభమునండి వాక్యముగా (నేను సత్యమును బహిరంగముచేయక చూపుముగనుంచు) ఈ దేశచారిత్రమున (ఏవియో కొన్ని సమయములందుతప్ప) ప్రజలుయందు ఏకజాతీయ ఏక వ్యక్తిత్వభావము పూర్వముగా నశించినది. బ్రిటిషుసామ్రాజ్యారంభమునండి అట్టిభావమే దేశమున వృద్ధి నొందుచుండెను. దేశానధికరమగు భావమున అభివృద్ధినిండకుండచేయుటయే నా ముఖ్యాభిప్రాయము.

శర్మగారి తీర్మానము ఈ వాదానుసరణిని ఏకత్వభావమునకు ఆటంకమగుచుండును. ఈ తీర్మానసమస్యనుగూర్చి నా భావమును ప్రకటించెదను. శర్మగారు స్వరాష్ట్రీయ విషయమును దలచి, ఏకభాషాప్రచారముగ భాగములను రాష్ట్రములుగ నేర్పజచి వానియందు దేశభాషలందే శాసనసభలలో చర్యలను పరిపాలనావ్యవహారములను నడుపవలయునని ప్రమాద కరమైన యొకవిషయమును నూచించెను. ఇదియే సమస్యయందు పరిమాదకర మగు విషయము గలదు. చిన్న చిన్న భాగములను రాష్ట్రములుగ చేసి, దేశభాషల మూలమున ఒక దాని కింకొకదానికి సంబంధము లేకుండ చేసి, ఏకజాతీయతకు భంగము గలిగించినవో (భాషావిభేదము మూలముననే సంఘర్షకీ విభేదమును గలుగుచుండును.)

దేశమున వివిధరాష్ట్రములను అనన్యోన్యమును అట్లా త అపరిచయస్థితులును గలుగకుండునా? ఈ యోర్నాటులందు విశేషప్రమాదము గల దని నాభావము. ఒక ఉత్తమావ్యాధి నూచించినట్లు హిందూదేశమున ప్రజల తీవ్రతవాదమగు పరిపాలనము నేర్పజచువో, నుమారు 20, 30 సంవత్సరముల వఱకు నను అంగభాషయే ప్రభుత్వభాషగను శాసనసభా భాషగ నుండవలయునను విషయమునందు సత్యముగలదని నాభిప్రాయము. దేశమునందంతటను ఏకజాతీయతయు, ఏకభాషాభూతి దేశభక్తియు, భారతవర్షమున పాశ్చాత్య నాగరిక భాషా బలము మూలమున నే గలుగవలయును. ఈఫలమును భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజన విధానమువలన సాధించు విషయమున శర్మగారు రెక్కొరక నూచించిరి. ఈదేశమునందు అసంఖ్యాకములగు చిన్న చిన్న రాష్ట్రముల నేర్పజచుట నాకు సమ్మతముగాదు. రాష్ట్రముల సంఖ్య 18, 19 యనుట శర్మగారికి కడుస్వల్పముగ నున్నది. అది అధిక సంఖ్యయని నాకు దోచుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రముల మీదను ఏర్పజుపబడు అభిలభారత ప్రభుత్వమునకు ఈ చిన్న చిన్న రాష్ట్రముల నన్నిటిని సక్రమముగ విచారించి స్వకాగ్య భారమును నిర్వహించుట కడుకష్టముగ నుండును. ప్రతిరాష్ట్రమునందును, స్వతంత్రభావమును, ప్రత్యేకత్వభావమును అతిశయించును గాన అభిలభారత ప్రభుత్వమున కింకను కష్టకరముగ నుండును.

తమ వాదములన్నియు ప్రజామోదము మీదనే యాధారపడి యున్నవని శర్మగారిని, అట్లు చెప్పట నా కానందము గలిగించినది. వారు కొరెన రాష్ట్రీయ సంస్కరణములు వచ్చిన వెనుకనే యిప్పటికన్న అధికముగా ప్రజామోదమును, చిహ్నులను గలుగునని నాభిప్రాయము.

ఇప్పుడున్న అభిలభారత ప్రభుత్వము, ఇకముందు రాబోవు ప్రజాప్రభుత్వము కంటె అతి యోగ్యతరముగను, ప్రముఖతరముగనున్నది. తాము గోరు సంస్కరణములన్నియు ప్రజామోదము మీదనే ఆధారపడియున్నవని శర్మగారు చెప్పి చిన్న నందులకు నాకమితానందము గలిగినది. ప్రజలు యిప్రాయములు వీసికొనినవో, ప్రజలలోన నేను శర్మగారి తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా పత్రికవరని నావిశ్వాసము. ప్రతిరాష్ట్రమును ఇప్పుడున్న విధానముకంటె ముతతరవిధానమున పరిపాలింప బడవలయునని చురమాకయును. జాతీయ చురమాక వారేగాక దేశమునందటను ప్రతిరాష్ట్రీయము ఇకముందు ఒక గవర్నరు వలనను అతికి సహాయముగ ప్రభుత్వ నిర్వాహక వర్గములవను పరిపాలింప బడవలయునని తనవిశ్వాసాభిప్రాయమును వెల్లడించిరి. అట్టివర్గ అపరిమిత వ్యయసాధ్యము. భాషాప్రయుక్తవిధానమున నేర్పజుపబడు ప్రతిచిన్న రాష్ట్రమును ఇతర వ్యయకరమగు ప్రభుత్వమును భరింపగలుగునా?

ఈ దేశమునండి అనేకవిషయముల బయటికి ప్రవహించి పోవనున్న ధనప్రవాహమును, గూర్చి శర్మగారిని నాకును దెలియును. వ్యయములకు భరింపవలసిన భారము చురవై గలదు. హిందూదేశము నందున్న నేనాధిపతి మనవై వ్యయభారము నింకను నమితముగ నేయవచ్చును. ఇతరులతోపాటు శర్మగారును కొరవిద్య, వైద్యసహాయము, మున్నగువానికి విశేషవ్యయ మొనరింపవలసి యుండును. ఇతర కాఖా విషయములందును అధిక వ్యయము తగులును. భావిసంస్కరణముల వలనను వ్యయభార మింకను అధికముకాకుండ మనము జాగ్రత్తపడవలయును. ఇంకొక విషయమునుగలదు. ఇతర రాష్ట్రముల యొద్దనుండి ధనసహాయము నొందకుండ తమ పరిపాలనా భారమును నిర్వహింపజాలకుండచిన్న రాష్ట్రము లిప్పటికిని కొన్నిగలవు. అభిలభారత సామ్రాజ్య ఆర్థికవిషయములకును రాష్ట్రీయాధిక విషయములకును భేదములేకుండు సంస్కరణమును గూర్చి మనమిప్పుడు యోచించుచున్నాము. అసంస్కరణముకచ్చునో రాదో మునుందు చూడవలసి యున్నది, కాని దాని కొరకనేకులు ప్రయత్నించు చున్నాను. ప్రభుత్వ నిర్వహణమున కధికవ్యయమును భరింపవలసిన చిన్న చిన్న రాష్ట్రముల ననేకముల నేర్పజచువో, ఆ యా రాష్ట్రముల ప్రజలు ఆ వ్యయ భారమును స్వాదాయమునుండి భరింపజాలరు. కనుక స్వరాష్ట్రపరిపాలనా నిర్వహణమునకు ఇతర రాష్ట్రముల ధర్మములవై నని యాధారపడి యుండవలసి వచ్చును. ఈ విషయమును గూర్చి రాష్ట్రముల ప్రజలే విచారించవలయుననినవో ఆయా రాష్ట్రముల ప్రజలే కాక వారి పరిపాలనా వ్యయభారవిషయమున సహాయము చేయు ఇతరరాష్ట్ర ప్రజలను విచారించవలసియున్నది. అప్పుడు ఈ సమస్యనివేరితీసికొందును. చురమాక విషయమునుగూర్చి

గోక్షే వర్ధంతి

శ్రీమతి సమావేశము.

చెన్నై పురిషంధలి శ్రీమతి 19 వ తేదీని భారత సేవక సంఘమందిరమునందు గూడి గోక్షేమహాశయుని సాంవత్సరికా గాధనమును జరిపియుండిరి. భారత సేవక సంఘపు మందిరము ప్రస్తుతమునందు రాయపేటయందు గలదు. సమావేశము 100 మంది వారీచులును సభ కలంకరించిరి. మాతృకర్తవ్యజ్వలితమగు "అమర్ దేశ"ను వంగియగీతమును సభా ప్రారంభమునందు వారు గానముచేసిరి. శ్రీమతి సగోజినీదేవి సోదరి శ్రీమతి చటోపాధ్యాయ బి. ఏ. న్యాయమూర్తి సహాస అయ్యరుగారి సతీని అగ్రాసన మలంకరింపుమని కోరగ శ్రీమతి రాజమృళు బలపరచిరి. తరువాతను సహాస అయ్యరుగారి భార్య అగ్రాసన మలంకరించిరి. భారత సేవక సంఘసభ్యులగు వేంకట సుబ్బయ్యగారి భార్య శ్రీమతి కమలాక్షి ఆంగ్లమునంగును ఆకరించి శ్రీనివాసకాశ్రీగారి కుమార్తె శ్రీమతి రుక్మిణి అమ్మ ఆరకభాషయందును భారత సేవక సంఘసభ్యులలో మరియొక రగు హనుమంతరావుగారిభార్య శ్రీమతి కృష్ణాబాయి ఆంధ్రమునందును గోక్షేమహాశయుని జీవితమును గురించి యుపన్యసించిరి. వారి యుపన్యాసములు సభ్యులకు యుత్సాహమును కలిగించినవి. శ్రీమతి రాజమృళు ఆరవమునందు తరువాత సుపన్యసించిరి. గోక్షేమహాశయుని జ్ఞాపకార్థము వారిపేరిట పంచమబాలిక కుమారి తబాలికాపాతశాలకు ప్రారంభోత్సవమును జరుపవలసిన దని శ్రీనివాసకాశ్రీగారి భార్య అభ్యుతూరాలిని కోరిరి. సాతకాల ప్రతినిధియును పగలు భారత సేవక సంఘ మందిరమునందు 12 గంటలు 4 గంటలవద్దయును జరుగును. అట్టి పాతశాల యక సరమును అభ్యుతూరాలు తెలియజెప్పిరి. శ్రీమతి పాతశాల యం దుపాధ్యాయురాలగునగును. తరువాత ఆమెను గోక్షేజీవితమునుగురించి యుపన్యసించెను. ఆమెయే సాతిక మంది పంచమబాలికలకు ఆత్మ రాభ్యాసమును గావించెను. తన నయమగునందు సభ్యురాలడయందు పరమోత్సాహము వ్యక్త మయ్యెను. మామూలుచుర్యాదలతో సర సమాప్తమయ్యెను.

శ్రీమతి కృష్ణాబాయి యుపన్యాసమునం దీ క్రింది సంగతులు ముద్రితములు:

అస్వతంత్రమను సాదు సూతిలో గూలియున్న పంచదేశ మున బుట్టినవారికి ఎంతయో సామర్థ్యమును, సుగుణ సంపత్తియు గలిగినవేగాని ఉన్నత స్థానమునకు వచ్చుట దుష్ట భము. ఇలివి తేటలందును, ప్రపంచ జ్ఞానమంగును, సేవక వృత్తియందును, కంగ జేయవలయును, నన రాజధాని యందలి వారిని తీసిపోయినను కార్యసాధనము నందును, దేశభక్తి యందును, స్వాధ్యాయమునందును మహారాష్ట్రులు ఏకీని లొంగరు. శ్రీమతి మహారాష్ట్ర శేఖరునందుగల స్వేచ్ఛయు గౌరవమును మరి యేరాజధానిలోను లేదు. ప్రజలకు ధన మన్న అంత నిష్కర్మము మరెచ్చటను లేదు. పునఃసంగమన నెక్కడ జూచినను స్వాధ్యాయముజేసిన పురుషులును, శ్రీమతి కనబడుదురు.

తదనంతరము ఉపన్యాసకురాలు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణ శేఖరసమన్వయందలి విశేషమునుగురించి నుడువుచు నిట్లు సెలవిచ్చియుండిరి:

బ్రాహ్మణజాతియు ప్రస్తుతభారతమున కావించి పిల్లవాం ద్రకరణములు మునురకముననే, జ్ఞానము వృద్ధికాకముననే ఏదోయొకపనిని గలిపించి కొంచముసామ్యుకొరకు వారివిద్యను చెడకొల్పెదరు. బ్రాహ్మణులు మారదృష్టిగలిగి అప్పటికి వ్యముగ కనబడిన ముందుకు లాభించునకదా యని పిల్లలకు చెప్పించును. వీనిని గవనించక బ్రాహ్మణులన్న మంచిస్థితిలో తాము లేనందుకు బ్రాహ్మణులే కారకులైనట్లు వారి కన్యాయముగ తెలిపబడుచు వారు తూనుచునుండుట ఇటీవల ప్రబలుచున్నది. ఇది అభ్యర్థము.

పిమ్మట ఆమె ఉపాధ్యాయవృత్తియందలి ఉత్సాహ వృత్తిని వివరించియుండిరి. సన్నంబగ్గమునం దామె నుడివిన వాక్యములు గమనార్హములై యున్నవి.

గోక్షే మహాశయుని వాదధాటిని గురించి చెప్పిన సందర్భమునందు వారి సరణమువలన కాననసభ తెల్లపోయినదని మంత్రివర్గమునం దొకరు చెప్పిన వాక్యము నుదహరించి యుండిరి.

1905 వ సంవత్సరపు దేశసేవనిగురించి యుపన్యాసకురాలీ వాక్యములను తెలిపిరి:

బ్రిటిషు వారిలో జోక్యములేని స్వరాజ్యము కావలెనని కోరు తెగవారు ప్రబలిరి. కాంగ్రెసు అవిన యాడ వారికి ఇష్టము లేకుండెను. గవర్నమెంటువారిలో నెట్టి జోక్యమును కలుగజేసి కొనగదనియు, వారు పెట్టిన విద్యాశాలలలో జరువరాదనియు న్యాయసభలకు ఎక్కడదనియు, సరపాలక సంఘములు మొదలగు వారిలో నే సంబంధమును అకసరము లేదనియు, వెయ్యేల, పరిపాలనము అసాధ్యము చేయవలెనని క్రొత్తమతమును నీ తెగవారు బోధచేయుచుండిరి. దీని కంతకు పొలపట చర్య కారణమైయుండినది. ఆతరువాతందు గోక్షే గారిని పెద్దగ నియమించి యుండవలెననియు మూడు సంవత్సరముల తరువాత నూతనవద్ద జరిగిన నుల్లర ఆసంవత్సరమే జరిగియుండును.

సగోపకార పోలికని అంతావసరమగునంది యుపన్యాసకురాలీ క్రింది వాక్యముల నుదహరించి తన యుపన్యాసమును ముగించెను. అంత్యకాల మందైనను నే విచారము భీతిని పొందక తమ స్వల్పజీవిత కాలములో చేతనైనంత పరోపకారమును చేయగలిగిరిని కదా యను తృప్తిరలన గలుగు యానందముతో పరమపదమును చేరి. అట్టి వారికి మరణ మన్న నెలభయము కలుగును? సామరస నేమా యెడక మనుజునికి గల విధుల నన్నిటిని ఒకదానినైనను వలక నిర్వర్తించి లోక ప్రసిద్ధిచెంది కడపటి దినమునకు బయలకొరకే జీవించిన మహానుభావులను మరణ మన్న భయమేటికి?

వెన్నెలీసు కాన్ఫరెన్సు

లాయడు జార్జి గారి యుపన్యాసము.
లండను ఫిబ్రవరి 21.—ఇటీవలి సైనికపు మార్పులను గూర్చి పుజలచుండినమున మాట్లాడుచు లాయడు జార్జి గారిట్లు చెప్పిరి. ఇదివరలో మిశ్రమండలివారందఱును గలనీ ఏకముఖమున యుద్ధము చేయనందున అసరిమితవ్యము గలిగినదను మిశ్రమండలివారి సామ్యవ్యవస్థయనకు రాబట్ట సమగారు సైనికాధికార వర్గమునకు ముఖ్యులగు నుండుట విశదముగనుండెను. వెన్నెలీసుకర్త తిర్మానింపబడిన నిశ్చయము ప్రకారము రాబట్ట సమగారు యుద్ధోగమునకు నుండకుండు వచ్చినందులకు దొరతనమువారు చాలవిచారము నొందుచున్నారు. అనిశ్చయమేనిజ మైన ఎవరెంతటిగొప్పవారయినను వారానిశ్చిత కాన్ఫరెన్సున కడ్డముకాకూడదనిఅచట నిష్ణయింప బడెను. (ఉత్సాహము) ఈవిషయముననుసరతమునను ఫ్రాన్సు, ఇటలీ, ఆమెరికా సంయుక్త గాష్ట్రులలమతమునకును అంతయు భేదములేరు ఇదివరలో ఏకముఖముగ మిశ్రమండలివాని యుద్ధమునొనరించి నందున వారి సేవకవిధుల నొంది గావుననికమిదనయిన కలసి యుద్ధముజేయవలసి యున్నదను సూత్రమును బట్టి ఈమతమే. రష్యాదేశ. జర్మనుల ప్రయత్నములకు తగిన సరి తిని సన్నాహముల నొనరించి వాని పి ఫలముల జేయుటకును, మిమ్మా పరి నము వలన గలిగిన వ్యర్థముల పరహరియటమను తగినరీతిని యుద్ధ మొనరిండుట లో నీ యేకముఖత్వలోపముననే యను సంగతిని గ్రహించుటకు 1917 వ సంవత్సరపుచరితము సెవకము జూచినజాటును యుద్ధము నెట్లు జరిపించవలయునదియు నిశ్చయించుట కొక కేంద్రీకృతాధికారి యుండవలయునని సెన్నెలీసుకర్త నిశ్చయింపబడెను. ఆ యధికారికి అంతర్జాతీయాధికారమును కార్యనిర్వహణాధికారము నుండవలయును. ఆ యధికారి మెట్టేవలయునను ననునదిమాత్ర మింక నాలలో చింపవలసి యున్నది. ఇందును గూర్చియు నందఱు సెవక విధముగ సమ్యుత్తించిరి. పిమ్మట ప్రధానిగారు సభలో నుపపాదింపబడి తిరస్కృతములైన పరిపాలనలకు తీర్మానముల చర్చించిరి. ఈ సూచన సంగమువారు తమతమ సంఘముల నజాంగమున నెట్లు యుద్ధ మొనరించుచున్నదియు బాగుగ తెలిసికొనుటయే గాక అన్ని సంగములందున్న అన్ని వైశ్యయల సంగతిని బాగుగ తెలిసికొన వలయును. ఆ సమాచార మంతయు వెన్నెలీసుకర్త తేరుచుండ వలయును. అందు నుంచి సామర్థ్యము గల వారధికారులకు నుండవలయును ఏయెద్ద సంఘమువారికిని వారికి తెలియునంతటి సమాచారము తెలియదు. ఈ పనిని ఆయా ముఖ్యాధికారులు లేల సంగ్రహింప లేనిదియు నాంచట విశేషికరించిరి. ఉత్తమాధికార సంఘము వారు ఈ యుపపాదనమును పూర్తిగ త్రోసిపుచ్చిరి. పిమ్మట వివిధ ప్రతినిధి వ్యయవారు ప్రత్యేకముగ నాలోచించి కొని యే నే విచార తీర్మానములు గావించుకొనిరి. మరునాడందరితీర్మానములు నేకీకరించుట చాల ఆత్మగృహముగ నుండగలదు. ఆమెరికా ప్రతినిధి తెల్లలోచించి నదియు నచట చదివిన సభ్యులందఱును సంతసించి యుండునగాని యుద్ధ మెట్లు నడుపవలయును విషయముల నందుండుట వలన జెప్పటకు పిలుకాదు. (సశేషము)

విరోధామహాసంగమము

(రైతుకు ఏకస్థి.)

ఇంగ్లండు

నర్ డబ్ల్యూ. రాబర్ట్స్ గారి రాజీనామా.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—ప్రతికలన్నియు వీరి రాజీనామాను గూర్చి వ్రాసిరి. లాయరు బార్నింగ్ గారేమి చెప్పెదలో యని ఎల్లవారును ఆతరుణతో విచారించుచున్నారు. వీరి రాజీనామాకు ఎల్లవారును చింతించుచున్నారు.

జనరలు రాబర్ట్స్ గారు చాల సమర్థులు. వీరిపట్ల గౌరవమెక్కువగా ఉన్నది. గాని ప్రస్తుతమున సమరమును ఆశ్రయములేకుండ సాగించుటకు ఈమార్గమునకైనదని డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రతి వ్రాసినది.

జనరలు రాబర్ట్స్ గారి స్థానమున జనరలు సర్ హెన్రీ విల్సన్ గారు నియమింపబడుట చాలముఖ్యమైనది. వీరి వలన వెళ్ళుచిత్తులు కలుగవచ్చును. ప్రధానమంత్రిగారి కన్నకత్తెగా నుండుటచే దొరతనమునా లేమి చేయునదియును తెలియదు. నేనో కేసో ప్రతి మంత్రిగారు పార్లమెంటుసభకు వచ్చి వివరములను తెలియజేయు. అప్పుడు గొప్పచర్చ జరుగుట నిశ్చయమని పార్లమెంటు విశేషముడు డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రతికట వ్రాసెను.

ఈ రాజీనామాను గూర్చి దొరతనమువారు చేసిన ప్రకటనమువలన కొన్ని విషయములు స్పష్టమైనవి. వెళ్ళేల్లు సంఘమువారు చేసిన ఏర్పాట్లనుగూర్చి కూడ కొంత తెలుపబడినది. దొరతనమువారి ప్రకటనమువలన కొందరి కాగ్రహము కలిగినది. పార్లమెంటుసభలో తీవ్రమగు చర్చ జరుగవచ్చునని టైముస్ ప్రతిక వ్రాసినది.

ఆర్థిక దళమునందలి యుద్ధోగులకు మాత్రమే ప్రమాదముల నివృత్తి పద్ధతిని జనరలు విల్సన్ గారు రచించేయుదురుగాక. ఆంగ్ల పక్షములు అధినివేతనములవారునే యుద్ధ తీవ్రత నధికముగ భరించిరి. పక్షాతి కేతఫిన్ని విమానదళములలో సామర్థ్యమును చూపినవారికి ప్రమాదముల నివృత్తి యవసరమని డెయిలీ మెయిలు ప్రతిక వ్రాసినది.

ఆర్థిక సహకార మవసరమైనది. దానిని మొదటినుండి యు లాయరు బార్నింగ్ గారు గుర్తించిరి. పశ్చిమ సేనల కొక సర్వ సేనానిని నియమింపవలె ననిగూడ నూచించిరి. సమర్థుడు కనబడిన నియమించియుండును. అట్టి సమర్థుడు లభింపనందున మిత్రముండలింపు మేర్పరుపబడినది. ఈ సంఘమువలన రాజకీయముగను సాధ్యమయినంతవరకు సాంక్రామికముగనుగూడ నైక్యమేర్పడును. వీరిని వ్రేసిడెంటు విల్సన్ గారే ముఖ్యముగా కోరిరి. ఈ విధానమును జనరలు రాబర్ట్స్ గారు తప్ప తక్కిన మిత్రముండలివారందరును జనరలు స్మిట్ గారునుగూడ సంగీకరించిరిని డెయిలీ క్రానికలు ప్రతిక వ్రాసినది.

మార్పులు.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—నేడు ప్రశ్నలకుగడిసెమ్మట లాయరు బార్నింగ్ గారు మార్పులనుగూర్చి వివరించెదరు. పిమ్మట ఆస్పిక్టరు గారు మాటలాడెదరు. సభవారు దొరతనమువారికి వ్యతిరేకమగు సభిప్రాయము నియ్యరని ఆశించెడిది. జనరలు రాబర్ట్స్ గారు తూర్పు సేనల యాజమాన్యము వహింప సంగీకరించుటచే కొంత యాగ్రహము తగ్గినది.

పార్లమెంటు: చర్చ.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—జనరలు రాబర్ట్స్ గారు తూర్పు సేనల యాజమాన్యము వహింప సంగీకరించిరిని పార్లమెంటు ప్రజలసభలో బోసరులాగారు నుడివిరి. జనరలు రాబర్ట్స్ గారు రాజీనామా నిచ్చిరా తొలగింపబడిరా యని బిల్లింగ్ గారడిగిరి. చర్చజరుగునని నేననుకొనలేదని బోసర్ గారనిరి. 1918 లో సామ్రాజ్యయుద్ధసభ జరుజరుగునగాన సామ్రాజ్యసంఘసభను జరుపుటకు గూడ నవకాశము కలుగగలదు. వోటుల కవకాశము కావలెనని సభవారు కోరినచో దొరతనమునా గవకాశమును కలిగించెదరని బోసరులాగారు నుడివిరి. నుండలించుటకు వినుటకు దొరతనమువారు సంసిద్ధులని దాని వలన తేలికదని దాని జనరలు రాబర్ట్స్ గారు తూర్పు సేనల వాచకత్వమును వహింప సంగీకరించుటచే రేపటిరోజున ప్రధానమంత్రిగారు ప్రవేశించిన పిమ్మట సంతగా చర్చజరుగదని తలపడెదనది.

లండను నగరముపైని విమానముల దాడి.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—ఆదివారమునాడు 67 విమానములు వచ్చినవి గాని ఒకటి మాత్రమే లండను నగరముపైకి రాగలిగినది. గం 9-45 కు అది ధాన్యమినుగా ఖేచ్చునది వైదిఆగ్నేయమునుండి వాయవ్యమునకు దాటినది. 10.40-10.55 మధ్యను చాలపేటలపైని బాంబులు వేయబడెను. తక్కిన విమానములు గూడ ఈకాన్యమునుండి ఎనెత్తుమిదుగాను తూర్పునుండి ఖేచ్చుమిదుగాను లండనునగరమునకు రా ప్రయత్నించెనుగాని నిరోధింపబడెను. ప్రాణనిత్యమయ్యెను ఇంకను తెలియలేదు. ఆదివారమునాడు 18 గ్లౌసెర్ ఫురుషులు ముగ్గురు స్త్రీలును చనిపోయిరి. 27 గురికి గాయములు తగిలినవి. శనివారమునాడు ముగ్గురు పురుషులు 5 గురు స్త్రీలును ముగ్గురు పిల్లలును చనిపోయిరి. ఒక పురుషుడును ముగ్గురు పిల్లలను గాయములు తగిలినవి. సోమవారమునాడు రాత్రి 9 గంటలకు శత్రువిమానములు ఎనెత్తుమిదు తూర్పుతీరమును దాటి లండను నగరమునకు కేగెను గాని రక్షకసాధనములను నిర్ణయింపలేకపోయెను. ప్రాణనిత్యమయ్యెను లేదని వార్తాసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

శనివారము మొదలు మూడుసార్లు జర్మను విమానములు దాడిసలిపినవి. అన్నియును తరుచుబడినవి. కొన్ని విమానములు మాత్రము లోనికి రాగలిగెను. వానిపైని ఫిరంగులు తీవ్రముగా కాల్చబడినవి. 18-వ తేదీ రాత్రి గూడ విమానములపైని తీవ్రముగ ఫిరంగులు కాల్చబడెను.

లాయరు బార్నింగ్ గారి అస్వస్థత.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—వీరిని గూర్చి ఆస్పిక్టరు గారు రద్దుగా లాయరు బార్నింగ్ గారికి చాల జలుబుచేసినది. కాని రేపటిరోజున సభకువచ్చి నుడువగలుగుదురని బోసరులాగారు నుడివిరి.

గోధుమలపంట.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—సామ్రాజ్యమున గోధుమల పంటను పెంచుటకు కేమి చేసెద రని బ్రూకర్స్ గారు రడిగిరి. అధినివేతనములవారు శ్రద్ధ బూనియున్నారని వాల్టరు లాంగుగారి పక్షమున హాన్యనినుగాను పార్లమెంటు ప్రజల సభలో నుడివిరి.

ఆంగ్ల పారిశ్రామికస్థితి.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—ఆంగ్ల దేశమున పరిశ్రమలు చాలబాగుగా జరుగుచున్నవి. సమ్మేలు మిక్కిలి తక్కువగా నున్నవి. కార్మికులు శ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారు. గతఆరు నెలలలో 100-కి 12½ బోసను యియ్యబడినది. ఫిరంగులు 100 కి 48 రెట్లును మరఫిరంగులు 20 రెట్లును విమానములు 42 రెట్లును విమానయంత్రములు 68 రెట్లును నౌకలసామగ్రిలు 25 రెట్లును పెచ్చుగ నిర్మింపబడినవి. అని యుద్ధసామగ్రిల మంత్రుల కార్యదర్శి కెల్లవేగారు పార్లమెంటు ప్రజలసభలో నుడివిరి. పనివాంఛ చాలశ్రద్ధగా పనిచేయుటచే స్వల్పకాలమైన వృధ గాలేదని విశిష్టము చర్చిలుగాను నుడివిరి.

శత్రు దేశములందు కార్యాచరణము.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—ఈపనికి నార్మన్ ట్రెస్లీ ప్రభువు గారు నియమింపబడిరి.

పెద్ద బాంకుల సంయోగము

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—లండను సిటీ మిడ్లాండు బాంకి యను లండను బాయింట్లు స్టాక్ బాంకియును కలపబడినవి. మొత్తము నికేషములు 2780 లక్షల పౌనులు. మూలధనము 70 లక్షలు. నికేషసాము 60 లక్షలు.

డెర్బీ ప్రభువు.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—పార్లమెంటు ప్రభువులసభలో వెళ్ళేల్లు సంఘమును డెర్బీ ప్రభువుగారు చాల సమర్థించిరి. ఇదివరకే మిత్రముండలివారిలో నైక్యము దీనివలన చాల సంతోషించినది. నేను రాజీనామా నిచ్చెదనగా ప్రధానమంత్రి వలదనెనని నుడివిరి.

ప్రాస్తు

రాబోపుయుద్ధము.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—వెర్నివాలు గిబ్బుగా రిట్లు చెప్పుచున్నారు. బ్రిటిషువారిపై జేయబడు యుద్ధములలో ముఖ్యమైనది ఆరాను సెంటుక్వింట్ పెనులకు మధ్య జరుగగలదు. జర్మనులు మరికొంచెము దక్షిణముగ క్రిందను మరి కొన్ని యుద్ధముల సెలించెదరు. దానికి మా మిత్రులైన తగిన ప్రాయశ్చిత్తము సెలంపంకలరు. తమ సైనిక పంక్తుల కావల జర్మను లిన్ని దినముల నుండియు నేర్చుకొను చుండిన బహిరంగయుద్ధకృషి ఇప్పటికి ప్రారంభమైనది. ఆకస్మికముగ నొక్క పెట్టున మిత్రముండలి సైన్యముల చీల్చుకొని లోనికి బోయి యుద్ధరంగమున పరిపూర్ణవిజయ మొందవలయు నను వాసుపొందెనుబర్చ, జనరలు లు డెం డార్సుల పే రా లను స ఫ ల ము కే యు ట కు గు ప్తా ప త న ము వ లన తూర్పునుండి వచ్చిన దళములతో జర్మనులు యావచ్చక్తిని వినియోగించి మహాభయంకరముగ కడసారి ప్రయత్నము చేయ సిద్ధముగనున్నారు. ఒక్కమాత్రమే మరణించుటకు గా నా సైన్యములకు తగిన శిక్ష యొసగబడెను. అమితముగ నాహార మొసగబడెను. త్వరలోనే పరిపూర్ణ విజయము లభించునని వారికి వాగ్దానము లొసగబడెను.

శత్రువు లిక నేనిమిముననైన నెచ్చటనైన నొక్క మారుగ పడుదురనుటకు సందేహము లేదు. పరానువారమిత శత్రువాహినీధాటి కోర్వలని యున్న దనుటకు సందేహము లేదు గాని శత్రువులు తమ యావచ్చక్తి వినియోగించి ఎచ్చటనో ఆరాను సెంటుక్వింట్ పెనుల మధ్య బ్రిటిషువారిపై బడుదురనుటస్పష్టము. ఈయనస్కందన మౌక్తికముగ ప్రారంభింపబడునట్లు నిదర్శనములు గన్పించుచున్నవి. గతపియూలో రీగా వెసాంజోలవద్ద నెట్టి ఏర్పాట్లవలన విజయములభించెనో అట్టి యేర్పాట్లలే చేసి విజయము నొందవలయు నను తలంపున శత్రువులు శివకాలమంతయు నందులకు తగినరీతిని సైనికులకు శిక్షనొసగిరి. జర్మనుశిక్ష యంతయు ఫిరంగిదళములు లేకుండనే పదాతిదళము లొక్కమారుగ ఎదిరికత్తుపై బడి దాని చీల్చివేయవలయు నను నూత్నముపై నాధారపడియున్నట్లు తోచుచున్నది. అట్లుయిన వారికి టాంకుబండ్లసహాయ మపరిమితముగ నుండవలయును. అంత టాంకుబండ్లయుద్ధ మపరిమితముగ నుండగలదు. అందు ఎక్కువసంఖ్యయు అయ భవమున మనపక్షమున నుండగలవు. వివవామువుల విడుచుట వలననుగూడ నశేషవిజయము నొందవలయు నని శత్రువు లూహించుచున్నారు. ఇందులకు వారు “గాను పెల్లు” లను ప్రయోగింతురని మన మిదివరకె ఎఱిగియున్నాము. మరియొక వింతసంగత్యము తెలియవచ్చెను. ఈ క్రొత్త ప్రయత్నమును జర్మనుయుద్ధోగ్యులు లపరిమితోత్సాహముతో బరికించుచున్నచు, జర్మను సైనికు లంతకంటె నధికమగు భయము సెందుచున్నారు. అపరిమితమగు సైనికనష్టమును భరించి తమ యధికారు లేవియో స్థానికవిజయముల గొన్నిటి బడయుచు రని వారికి తెలియును. ఏమైనను ఈ ప్రయత్నమున జర్మను ముఖ్యసేనాని సైనికనష్టమునుగూర్చి యావంతయు సరకుగొనక యుద్ధము చేయసెంచుట విదితము.

సె నెటు సభ్యుని పట్టుకొనుట.

పారిసు, ఫిబ్రవరి 19:—బోలోకేసులో సె నెటు సభ్యుడు హాన్యంబర్టుగారిని పట్టుకొనిరి.

శత్రువుల దాడిదారులను తరుముట.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—నేటిసాయంకాలము బ్రిటిషు వారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. శత్రువై ప్రాంతమునందు శత్రువై మానికులు దాడిసలంప మేము వారిని తరిమివేసితిమి. నివో చెమెలీ ప్రాంతమున పోర్చుగీసువారు కొంతమంది ఖైదీలనుబట్టుకొనిరి. మెసినిగు ముఖ్యభాగమున జరిగిన వేగు సేనల యుద్ధము నందు శత్రువుల కపరిమిత సైనిక నష్టములు గలిగినవి. నాకా వై మానికులు యు ట్కెర్మిరీ విమానకాలపై నననేక బాంబులను వేసిరి. ఒక శత్రువిమానము నేలగుల్చబడియెను. మావిమానము లన్నియు మరలివచ్చెను.

శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగుల గాల్చుట.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—నిన్న రాత్రి బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించిరి:—ఎప్రహీకి తూర్పుతీరమున మే మొక దాడిని తరిమివయిచితిమి. కేంబ్రాయి, ఆర్మెంటియరీసు, యాప్రెసులలో శత్రువులు తీవ్రముగ ఫిరంగులగాల్చిరి.

తీవ్రమగు వైమానిక యుద్ధము.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—వైమానిక యుద్ధమును గూర్చి సర్ డగ్లసు హేగుగా రిట్లు చెప్పిరి. టురేవాని, లిట్లెవద్ద నున్న వైమానికాలయముల మీదను కొద్దిగాని సమీపమున నున్న వైమానిక శిక్షణాలయము మీదను గాక ననేక ప్రదేశముల మీదను గూడ మా విమానము లాదివారమునాడు ఆరుటన్నుల బాంబులను వేసిరి. మేము 10 శత్రువిమానముల నేల గూర్చి తిమి. 6 టిని క్రిందికి తరిమివైచితిమి. మావిమానములు మాడు కనిపించుచున్నవి.

సోమవారమునాడు రాత్రిపొంతు, టూర్నాయి వైమానికాలయముమీదను, కాన్స్టాన్టినోపల్ నగరమున రెయిలుస్టేషను, కట్టడములమీదను వైమానికపురాడి నొకరించి ఒకటన్న బాంబులను జారవిడిచితిమి. అచ్చటచ్చట మంటలులేచెను. ఒకవోటు భయంకరమగు మంటలేచెను.

నేడు మావైమానిక దళములు పకటిపూట వాడి నొకరించి మంచిఫలితముల బడసినవి. ట్రీవిను రెయిలుస్టేషను చేరకులమీదను, థియోన్స్లిక్ దగ్గరను రెయిల్వేస్టేషను, ఉక్కుకర్మాలయముల మీదను బాంబులవైచినవి. ట్రీవినువద్ద భయంకరములగు రెండు మంటలు పుట్టినవి. థియోన్స్లిక్ రెయిలుస్టేషనువద్ద సమముగ కొట్టుట కవకాశము గలిగెను. మావిమానములన్నియు మరలినవి. శత్రువిమాన విభిన్నంక ఫిరంగులపరిమితముగ ఫిరంగుల గాల్పుచుండగా నీవాడుల సలప బడినవి.

పరాసువైమానిక ప్రచలనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. బట్టిను మెస్సీలునకు వైబుతిభామును నేటి సాయంకాలము జర్మనులొకమా రెడిరించెను. శత్రుదళములు మా పంక్తిని తేరకుండ మాఫిరంగులు వారి కంతదూరమున నేయుంచినవి. నేటియుదయము గూడ అప్రజేశముననే మాడు జర్మను పటాలము రెడిరించినవి. అయిన శత్రువు లపరిమిత సప్తములతో తరిమివేయబడిరి. వైమానిక ప్రచలన మట్లనే యున్నది. మెస్సీప్రాంతమున మేము 18 టున్నుల బాంబులను వేసితిమి. అనేక ప్రదేశములం దగ్ని భయము గలిగెను.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—వెన్ను ప్రాంతమున భయంకరముగ ఫిరంగులు కాల్యబడియెను. 18 వ తేదీని బట్టిదూకొన్నీలువద్ద మేమాక్ర మించుకొనిన స్థలములను జర్మను రెడిరింపగా మేము వారిని తరిమివేయించి కొంతమంది ఖైదీలను బట్టుకొంటిమి.

మిత్రమండలి విమానముల దాడి.

లండను, ఫిబ్రవరి 18:—మావిమానములు ఈనెల 17-18 తేదీలలో రాత్రివేళ బ్రెజిల్లోని నౌకా నిర్మాణస్థానములు మున్నగువానిపై బాంబులను వేసెను. ఆంతర్గాముల సమీపమునను లాకుల తలుపులయొద్దను బాంబులు పడెను. 18 వ తేదీ యుదయమున వార్సెస్సెరు విమాన కాలవైని మా విమానములు బాంబులను వదలెను. 8 శత్రువిమానములు నాశనమైనవి. మా విమానము లన్నియును మరలినవిచ్చినవని నౌకాదళమువారు ప్రకటించిరి.

వెర్సెల్లు సంఘము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—ఈ సంఘమునందు సర్ హెన్రీరాలిస్సుగారు నిల్వగుారి స్థానమున నియమింపబడుచురు.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—రాత్రివేళ వెంటు గోవియను అడవికి దక్షిణమునను చెవిగ్గుననందును వైజవాత్ వాయవ్యమునను ఫిరంగులు తీవ్రముగా కాల్యబడినవి.

మార్షలు హేగుగారి ప్రకటనము.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—మార్షులొట్ల మేము దాని సలిపితిమి. ఎనిపాతు వాయవ్యమున అయిండు నేనలు కంద కములలో ప్రవేశించెను. చాలమందిని పట్టితెచ్చెను. కెనడానా రనుకూలముగా దాడిసలిపి రెన్నుకుదక్షిణమున 5 గురిని పట్టుకొనిరి. హాలోలిస్టు అడవియందు దక్షిణమున లాంకుమైరు యొక్కమైరు నేనలు విశాలరంగమున దాడిసలిపి చాలమందిని హతముచేసి 27 గురిని ఒక మరఫిరంగిని పట్టుకొనెను. మాలో సప్తము కొద్ది.

కన్యా

పోలండుసంఘమువారి ప్రకటనము.

అమెస్టర్డం, ఫిబ్రవరి 21:—జర్మనుమిత్రులు పోలండును స్వరాజ్యమిచ్చెదమని పూచీబడిరి. కాని ద్రెస్టులిలో విస్సుసభకు పోలండు ప్రతినిధులను రానియలేదు. ఉక్కునియనులకు పోలండురాష్ట్రము సమ్మి సంధిచేసికొనిరి. ఇట్లు రాష్ట్రమును విభజించుట అక్రమము పోలండు పాతకాలను నిలుపుటకును పరిపాలక విధానమును న్యాయమును దేశభర్తృములను కాపాడుటకును మూలమే మేము రాజీనామాలు నియ్య లేదని పోలండు వాల్బాంగసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

రష్యాలో సరాజిక్ ము హెచ్చుట

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—దక్షిణదేశమున సరాజిక్ ము చాల హెచ్చుగా నున్నది. జర్మనులకు నిరోధ మేమియును లేదు గాన వారు ద్వీవానదిని దాటిరి. అందువలన పెట్రగ్రడులోని భావోన్యాములు వైకము బాగయ్యుటలేరి. జర్మను దొరతనము ఆరాతి నడచివడి గాన రష్యా విప్లవకర్మమును గూడ నడచివేయును గాన గొప్పసేనను సిద్ధపరచి ఆస్త్రియా జర్మను సేన నెదిరించవలెను. అందులకు పకరణముల లోటు లేదు. అని “న్యూస్ పేపర్” అను గుర్తింపుత్రిక వ్రాసినది. ఇది వరకిది శాంతివాదమునానిన ప్రతిక. జనరలు కెండినుగా రాత్మ హత్య గాంచుకొనిరని రష్యానుండి తెలివార్డులు వచ్చినవి.

పెట్రోగ్రాడు, ఫిబ్రవరి 18:—జోలైవిక్కు దొరతనము వారు ఫిబ్రవరి 14-వ తేదీనుండియు “బార్టియను కేలండరు” ననుసరించుచున్నారు. 50 లక్షల వైన్యముల నుంచుటకు ప్రైకపు మదింపులు చేయబడినవి.

వాషింగ్టను, ఫిబ్రవరి 10:—నేటోగారికి బదులుగ వైకంటు ఇషాయిగారు జపాను రాయబారిగ నియమింపబడిరి.

బ్రిటిషువారి రంగీకరింప కుండుట

పెట్రోగ్రాడు, ఫిబ్రవరి 21:—ఇదివరకు రష్యాసామ్రాజ్యమునకు చేరన ఏభాగమును గాని విడదీసి ప్రత్యేక రాష్ట్రముగ నేర్పరచుటకు బ్రిటిషువారు పరిగణింపరని ఆంగ్లరాయ బారి నుడివెను. దీనిని గూర్చి రుమేనియాతో నింకను రాయ బారములు ప్రారంభము కాలేను. ఈనెల 22-వ తేదీని కుహిమనుగారు పోక్సనీకి వెళ్లవచ్చును.

జర్మనీ

రాజకీయస్థితి; ఆంతరంగికస్థితి.

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—బ్రిటిషు ప్రధాన కార్యాలయమువద్దనున్న వైటగుారి విలేజుకు డిప్లొమాటుచున్నాడు:—జర్మనీ రాజకీయాంతరంగిక స్థితియు ప్రజలకు ద్వేషమును ఆతురతను గలిగించుచున్నది. అందువలన వైనికాధికార పక్షపాతులకు ఇబ్బందిగలిగినవారిని శాంతి శౌంధింప బ్రయత్నింప బలవంతము చేయుచున్నాము. ఈక్రింది విషయ మిప్పటికీటి భాగుగ రూపింపవలెను. ఇటీవల వారు హిందెం బర్లుగారు అనేకముంది ప్రతికా సంపాదకులకు దర్శన మొసగి జులైసరికి జర్మనీలో మరి యాహారముందే దని చెప్పగా ఏప్రిలు 1-వ తేదీ సరికి నేను వ్యూరినులో నడుగువెట్టెద”నని బదులు చెప్పెను.

జర్మనీ రష్యాలో మరల యుద్ధము ప్రారంభించుట.

ప్రాకుహము, ఫిబ్రవరి 18:—నస్తోనియా లినోనియా లను వశపరుచుకొనుటకు జర్మనులు రష్యాతో మరల యుద్ధము ప్రారంభించిని రూథివాన్ తెలిసినదని “సోమలు రెమో క్రెటు” పత్రిక వ్రాసినది.

జనరలు ఎయిలాసాపుగారు టూర్నాయి రాగునందు సమగము నారంభించిరి. రాట్నాపుయొద్ద తీవ్రమగు పోరు జరిగినది. వగోనేయొద్ద బోల్షి విక్టరీలు చుట్టుకొనబడిరి. జనరలు ఎయిలాసాపు నేనలును పకరణము వారి నేనలును బోల్షి విక్టరీలు నెదిరించుచున్నవి. ఎయిలాసాపు కాల్షిలాఫుల అనుచుల సంఖ్య హెచ్చుచున్నది. బోల్షి విక్టరీల పక్షమున జనరలు క్రిలిగ్కో లక్ష సేనతో వారి నెదుర్కొనుచును. ఆది మాత్రము తెలియుచున్నది.

అమెరికా

ఇండియాలో విప్లవమును కలిగించుట.

కాన్స్టాన్టినోపల్, ఫిబ్రవరి 21:—ఇండియాలో విప్లవమును కలిగించుటకు ప్రయత్నించుచున్న హానలూబలో జర్మను రాయబారుల కార్యదర్శి హెరుస్కోగ్రీదరు ఒప్పువలను తెలిపెను. 1000 హోలరులు జుర్మానాగాని మాడునెలల పైదుగాని విధింపబడెను.

టర్కీ

తురుష్కు బచ్చేరియను వైన్యములు.

అమెస్టర్డను, ఫిబ్రవరి 19:—“నియూవిరాటె రా మిస్సీకురాన్” పత్రిక ఇట్లువ్రాయుచున్నది. రణరంగమునుండి తెలియవచ్చిన సమాచారముల ప్రకారము తురుష్కు బచ్చేరియను వైనికులు 30 నేలకుండి బెల్జియమునకు వచ్చిరి.

సోమవారమునాటి దాడి.

లండను, ఫిబ్రవరి 21:—ప్రాణవిత్త వస్త్ర మేమియును లేదు.

హిందూదేశపు ప్రతి

లండను, ఫిబ్రవరి 19:—ప్రజలచుండెదమున సర్ జె. డి. రీసుగారిట్లు ప్రశ్నించిరి. “సాక్షులు మొదలగువాని కుపయోగించు ప్రత్తి నికమీద నమెకాదేశము పూర్వపురీ తిని సప్తయి చేయలేదను సంగతిని గ్రహించి హిందూదేశ దొరతనమువా రిట్టి ప్రత్తిని పంపించుటకు తగిన యేర్పాటుల చేయుచున్నారా ?” హిందూదేశపు ప్రత్తి సంఘమువారి యంతమును నిస్సంశయముగ పరిశోధించి దొరతనమువారికి తెలిపెదరని ఫిషరుగారు బదులుచెప్పిరి.

ఒక బహిరంగసభ:— నెల్లూరుజిల్లాలోని సంగమ కాళా స్వరాజ్య సమితివారి యాజమాన్యముక్రింద సంగమ నివాసస్థు లందరును ఈనెల 18 వ తేదీని ఒక బహిరంగ సభ గావించి నెల్లూరు స్వరాజ్యసమితి ప్రారంభ కి. హనుమంత రావుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. కనిగిరి వాస్తవ్యులగు దర్శి చెంచయ్యసెట్టి గారిని విచారణలేకయే కన్నునూరు లో నిర్బంధావాసము దుంచుట అన్యాయమని తలంచి ఈ సభవారు సెట్టిగారి నిర్బంధావాస విమోచనమును మిక్కిలి కోరుచున్నారని తీర్మానించి తీర్మానమును చెన్నపురి దొర తనమువారికిని హిందూదేశ దొరతనమువారికిని తెలియపరచిరి.

నార్తరకసర్కారుల వైఫ్ ఎమ్మూరర్పు కంపెని లిమిటెడ్ (లిక్విడేషన్ లో నున్నది) నో టీ సు. (1087)

జీవితభీమా పోలీస్ హోల్డర్లున్నా, నివాసాసహాయ భీమా పోలీస్ హోల్డర్లున్నా తరు తమ క్లెము కాగితములను 1918 వ సం॥రం మార్చి నెల 18 వ తేదీ లోగా యీ క్రింద సంతకము చేసినవారి చేర పంపుకోవలెను. ఈ క్రిందవ్రాసిన భోగట్టాయను, కాగితములును పూర్తిగా పంపని యెడల క్లెములు జాపితాలో నమూదు చేసికొనబడవు.

- 1. పోలీస్ దారుని పేరు, 2. పోలీస్ నెంబరు, క్లాసు, (జీవితభీమా, లేక నివాహాభీమా, పేరిట నెంబరు) 3. ఆఖరున చెల్లించిన ప్రీమియములయొక్క రసీదు, 4. జీవితభీమా లేక నివాహాభీమా నిరజనత్ పోలీస్, 5. ప్రీమియములు యెవరివద్ద చెల్లింపబడినవో ఆ యెవరియైనా, ప్రస్తుతిపు దిరుదామా, 6. ఇదివర కే క్లెముల కాగితములు చాబుంచేయబడిన యెడల, యెవరివద్ద చాబుంచేయబడినదియును, అందుకుగారు ఇచ్చు బడిన రసీదును పంపవలెను. ఒక్కొక్క పోలీస్ క్లెమునకు ప్రత్యేకముగా భోగట్టావ్రాయవలయునేగాని, ఒక్క కాగితములో ఒకటికంటె అధికము పోలీస్ భోగట్టావ్రాయవూడదు.

ఏవెంటును, ఇతర క్రెడిటర్లును మాదా తమ హక్కులను వైని వ్రాయబడిన తేదీలోగా, వచ్చుచున్న మున్నగు రజావులతో, దరఖాస్తుచేసికొనవలెను. వైతేనివి పిచ్చుట చాబులు కాబడిన క్లెములు అంగీకరింపబడవు.

12 Dalhousie Square, M. K. Dandeker, Calcutta, Incorporated Accountant Liquidator.

The Great War.

(c)
(Reuter's Agency)

Great Britain

Sir W. Robertson's Resignation. Press Comments.

LONDON, February 21.
General Sir William Robertson's resignation is the absorbing topic of the day and Mr. Lloyd George's statement is awaited with the greatest interest. General regret is expressed at General Sir William Robertson leaving the General Staff.

The "Daily Telegraph" says:—General Sir William Robertson cannot easily be spared and the regard and gratitude of the country will follow him into retirement, but matters have come to a point at which change in the military organisation has become necessary if the country is to play its part with full effect in the Allied effort, and we cannot regard this change as an unqualified misfortune for our cause.

The "Daily Telegraph's" Parliamentary correspondent says:—General Sir Henry Wilson's succession to General Sir William Robertson is an event of serious import in the present state of political feeling and may lead to further complications. The probable action of Government is rather uncertain owing to the Prime Minister's indisposition, but either to-day or to-morrow he will endeavour to attend the House and make a statement when an important debate is inevitable.

The "Times" says:—The official announcement regarding General Sir William Robertson does something to clear the air and is the first approach to a plain statement about the organization laid down by the Versailles Council.

The "Times" Parliamentary correspondent states that the announcement caused a sensation in political circles and may even provoke an acute Parliamentary situation.

The "Daily Mail" says:—It is to be hoped that Sir Henry Wilson will put his foot down upon undue elevation of Cavalry Officers. It is the British military men including the overseas soldiers, who have borne the brunt of the war in the West, and it is time to promote men who have shown capacity in infantry, artillery, tanks, and aircraft.

The "Daily Chronicle" says:—Since the war began the need for closer co-operation has been an admitted necessity. Mr. Lloyd George has always admitted it and was once inclined to place the Western armies under a Generalissimo and had an allied military genius arisen would have done so. It is in the absence of such a genius that the next plan was an Allied Council, which secured unity on the political side, and as far as possible on the military. It is understood that the Chief Advocate of the Unified Command was President Wilson. This policy, which General Sir William Robertson does not accept, was accepted by the Military Representatives of all the other Allied Powers and was supported by General Smuts.

The General Staff Changes.

LONDON, February 21.
Mr. Lloyd George's statement on the General Staff changes will be made after questions to-day. Mr. Asquith is expected to follow. Apparently the House does not wish to vote against the Government. The tension on personal issues has been considerably relieved by General Sir William Robertson's acceptance of the Eastern Command.

Discussion in Parliament.

General Robertson Accepts Eastern Home Command.

LONDON, February 21.
In the House of Commons, Mr. Bonar Law announced that General Sir William Robertson had accepted the Eastern Home Command.

Mr. Billing asked whether General Sir William Robertson resigned or was dismissed. Mr. Bonar Law replied that he would not anticipate the discussion.

Mr. Bonar Law stated if opportunity for a vote were desired Government would be willing to meet the wishes of the House. This is interpreted to mean that Government is ready to meet a vote of censure. But in view of General Sir William Robertson's acceptance of the Eastern Command, the prevailing opinion in the Lobby is that no serious issue will arise after the Premier's explanation to-morrow.

Mr. Bonar Law announced that the holding of the Imperial War Cabinet in 1918 would afford opportunity to hold an Imperial Conference.

Mr. Lloyd George's Illness.

LONDON, February 21.
Replying to Mr. Asquith in the House of Commons Mr. Bonar Law said Mr. Lloyd George had a severe chill but hoped to be able to make a statement in the House to-morrow.

Lord Derby Supports Versailles Council.

LONDON, February 21.
In the House of Lords Lord Derby strongly supported the Versailles Council. He said it had already achieved most excellent results as regards unity between the Allies. He offered to resign but the Premier requested him to remain in Office.

LONDON, February 21.
It is understood that Sir Henry Rawlinson will succeed Sir H. Wilson at the Versailles Council.

The Air Raids on London.

Official Particulars of Raid.

LONDON, February 21.
It is officially announced that six or seven aeroplanes carried out the raid on Sunday, but only one penetrated London. It passed over Tilnet at 9.45, followed the Thames and crossed London from the southeast to north-west. Bombs were dropped in various districts between

10.40 and 10.55. The remaining raiders attempted to reach London from the northeast across Essex, or from the east along the Thames, but all were turned back. The casualties and damage are not yet reported.

Official Report of Casualties.

LONDON, February 21.
It is officially announced that thirteen men and three women were killed and twenty-seven men and women injured in Sunday's air raid.

Casualties in Saturday's Raid.

The casualties in Saturday's raid were three men, five women and three children killed and one man and three children injured.

Another Enemy Attempt.

LONDON, February 21.
The Press Bureau announces that hostile aircraft crossed the Essex coast at nine on Monday night and proceeded towards London but did not penetrate the defences. No damage or casualties are reported.

Three Successive Raids.

LONDON, February 21.
German air fleets have made three successive raids on London since Saturday, but all were turned back, except a few aeroplanes which succeeded in penetrating the terrific barrage. The raiders had a very warm reception and last night's raiders were heavily engaged by the guns of the patrolling aeroplanes.

No Casualties, No Damage.

LONDON, February 21.
The Press Bureau states that there were no casualties, and no damage in Monday's air raid.

Great Banks Amalgamate.

LONDON, February 21.
The London City and Midland Bank is amalgamating with the London Joint Stock Bank. Combined deposits exceed two hundred and seventy-eight millions sterling. Capital is seven millions, and reserve funds six millions.

India's Cotton Development.

LONDON, February 21.
In the House of Commons Sir J. D. Rees asked, "Does the Government of India appreciate the necessity for developing the class of cotton suitable for use in the hosiery trade, in view of the probably permanent inability of America to continue to provide its hitherto usual supply of such cotton?" Mr. Fisher replied that the Cotton Committee in India will doubtless consider the suggestion, which will be communicated to the Government of India.

Empire's Wheat Growing.

LONDON, February 21.
In the House of Commons Mr. Brookers asked what steps Mr. Walter Long was taking to promote wheat growing within the Empire. Mr. Hewins replied that the Dominion Governments were fully alive to all aspects of the question.

British Industrial Situation.

Assuring Statements in Commons.

LONDON, February 21.
In the House of Commons, Mr. Kellaway Parliamentary Secretary to the Ministry of Munitions, in a speech said:—The industrial situation in England had never been sounder and there were fewer strikes than at any previous period of the war. Labour was working in devotedly. He gave details of the following beneficial effects on production, during the last half year, of twelve and a half per cent bonus, namely, the production of guns had increased 48 per cent over the previous half year machineguns 20 per cent, aeroplanes 42 per cent, aero-engines 68 per cent and shipbuilding material 25 per cent.

Mr. Winston Churchill afterwards added that less than a quarter of one per cent, of the time had been lost during the half year owing to the loyalty of the workers.

Propaganda in Enemy Countries.

LONDON, February 21.
Lord Northcliffe has been appointed Director of Propaganda in enemy countries.

Russia

Polish Protest Against New Partition.

LAHORE, February 21.
LONDON, February 20th.—The Polish Government at Warsaw has published a protest against the new partition of Poland which the "Lokalanzeiger" declares amounts to a declaration of war against the Austrians and Germans elsewhere.

The "Lokalanzeiger" points out that unless war comes to an end soon it will be necessary to cope with the two colossal facts namely eight million tons of shipping and ten million men provided by America. ("C. & M. Gazette.")

Polish Council's Manifesto.

Central Powers Denounced.

LONDON, February 21.
AMSTERDAM.—According to the "Lokalanzeiger" the Polish Regency Council has issued a manifesto addressed to the Nation, pointing out that Central Powers have guaranteed the independence of Poland, yet they did not admit Polish representatives at Brest-Litovsk and they bought peace with Ukraine with a Polish Province. The Council protests at the new division of Poland and only remains in office, in order to preserve Polish schools and organisation and justice and to transmit to posterity the conception of the integrity of the Fatherland.

Increasing Chaos in Russia.

Kaledin Commits Suicide.

LONDON, February 21.
Latest telegrams from Russia point to an increasing chaos and widespread disturbances in the South. The only definite fact is, that the Germans crossed the Dvina, because there was nothing to prevent them. Germany's move has roused even idealists in Petrograd. Gerky's paper "New Life" which has hitherto been pacifist, says, that German Government having quelled disaffection, will attempt to smash Russian Revolution. It points out the necessity to withstand the Austro-German attack by organising an army for which plenty of material exists. Petrograd telegrams report that General Kaledin has committed suicide.

Britain Does not Recognise

Independence of Ukraine.

LONDON, February 21.
PETROGRAD 19th.—The British Charge D'Affaires has intimated that Britain has not recognised the independence of Ukraine or other territory hitherto belonging to the Russian Empire.

Germany Resumes War Against Russia.

LONDON, February 21.
STOCKHOLM.—The "Social Demokraten" says that it learns from a reliable source, that Germany has resumed war against Russia with the object of seizing Esthonia and Livonia.

Bolsheviks Opposed by Alexeiff and the Church.

LONDON, February 21.
PETROGRAD 9th.—General Alexeiff's operations are developing in the region of Tchernog. Violent encounters have occurred near Rostoff while near Voronezh the Bolsheviks are surrounded.

PETROGRAD 10th.—Two outstanding forces are now arrayed against Bolsheviks namely General Alexeiff's army and the Church. The followers of Alexeiff and Korniloff are apparently increasing. It is stated that Bolsheviks are sending an army of a hundred thousand under General Krylenko against General Alexeiff. Apart from the above messages, nothing is known in London of the movements of Alexeiff and Korniloff.

Russian Army Estimates.

LONDON, February 21.
PETROGRAD.—The Bolshevik Government has adopted the Gregorian Calendar from 14th February. The Army estimates provide for five million men.

Central Powers

Political and Domestic Situation.

Hindenburg's Pacifying Statement.

LONDON, February 21.
Reuter's correspondent at the British Headquarters says:—The Political and domestic situation in Germany is now creating internal excitement and anxiety causing pressure to be put upon militarists who have been forced to endeavour to pacify the people. The following instance typifies the present situation. F.M. Von Hindenburg, recently interviewed by a number of newspaper editors said, in reply to a statement that there would not be any food in Germany next July, "I shall be in Paris by April 1st".

Negotiations with Rumania not Begun.

LONDON, February 21.
AMSTERDAM.—A Berlin telegram states, that negotiation with Rumania has not yet begun. Probably Baron Kuehlmann will go to Focani on 22nd February to negotiate.

America

Fomenting Revolution in India.

German Consul Punished.

LONDON, February 21.
SAN FRANCISCO.—Herr Schroeder, former Secretary of German Consulate at Honolulu, has pleaded guilty on a charge of conspiring to create revolution in India. He has been fined a thousand dollars with the alternative of three months imprisonment.

General

Senator Arrested in Bolo Case.

LONDON, February 21.
PARIS.—Senator Humbert, who was mentioned in connection with the Bolo case, has been arrested.

New Japanese Ambassador.

LONDON, February 21.
WASHINGTON.—Viscount Ishii has been appointed Japanese Ambassador in succession to Mr. Sato.

Western Front

The Coming Struggle.

Principal Thrust Against British. War Correspondent's View.

LONDON, February 21.
Mr. Percival Gibbs expresses the opinion that the principal thrust against the British will be between Arras and St. Quentin. The Germans will make other attacks further south, which our Allies will deal with effectively. The preparations of the German Higher Command are complete after weeks of laborious training in open warfare behind their lines. Massed divisions

TELEGRAMS.

released from the Eastern Front by the collapse of Russia are ready to make the last supreme effort to fulfil the wild hopes of F. M. Von Hindenburg and General Ludendorff of trying to break through the Allied armies and ending the war by a decisive victory in the field. They have been trained and fattened for wholesale slaughter, and promised complete success with an early victorious peace.

There is no longer any doubt that the enemy attempt to break through may now come at any moment and while the French will doubtless have to withstand the shock of heavy numbers, the grand attack will be hurled at the British, somewhere between Arras and St. Quentin. Evidence shows that the coming offensive will be conducted upon principles of surprise. The winter training of enemy divisions has been based upon the idea of repeating the tactics which succeeded in Galicia, at Riga and on the Isonzo. The enemy's training exercises have been based on the principle of the infantry breaking through, without artillery preparation and this confirms the idea that the Germans will employ tanks and it is probable that exciting tank duels will be witnessed, in which numbers and experience will be on our side. The enemy moreover is expecting great results from poison gas and we know they intend using gas shells freely. Another interesting fact has been revealed namely whereas the new method of enemy attack has the entire confidence of the German officers, the men regard it with dismay, declaring that local successes will be purchased at frightful cost. Anyway it is manifest that in the forthcoming gamble, the German High Command intends to be absolutely reckless as regards wastage.

5,000 Shells in 15 Minutes.

LAHORE, February 21. LONDON, February 19th.—A correspondent with the French Armies quotes opinion held by some soldiers that the enemy may prefer a dramatic but limited coup to the grand offensive in the west. He describes the French raid at Bremen which followed pouring into the German line of 5,000 shells in 15 minutes and 12 prisoners were brought back. ("J. & M. Gazette.")

SEVERE AIR FIGHTING.

Sixteen Enemy Machines Felled.
British Aircraft's Effective Raids.

LONDON, February 21. Referring to aviation, F. M. Sir Douglas Haig says:—Our aeroplanes on Sunday dropped six tons of bombs on various targets, including the aerodromes at Touranai and Lille and the dump near Courtrai. There was severe air fighting. We brought down ten enemy machines and drove down six. Three of ours are missing.

We made another raid on Monday night on the aerodromes at Ghent and Tournai and the railway station and sidings at Conflans where a ton of bombs was dropped. Bursts were observed and a large fire started.

Our squadrons to-day made a daylight raid, with excellent results, on the barracks and the railway station at Treves and the steelworks and railway station at Thionville, causing two large fires at Treves. Direct hits were obtained on the railway at Thionville. All our machines returned. These raids were made in spite of heavy and accurate anti-aircraft gunfire.

Turks & Bulgarians Arrive.

LONDON, February 21. AMSTERDAM.—The "Nieuwe Rotterdamse Courant" states that, according to frontier reports, thirty thousand Turks and Bulgarians have arrived at Verviers in Belgium.

Enemy Raids Driven Off.

One Enemy Aircraft Felled.

LONDON, February 21. This afternoon's British communique says:—We drove off raiders in the neighbourhood of Gubelle. The Portuguese took a few prisoners in the neighbourhood of Neuve Chapelle. The enemy suffered casualties in Patrol encounters in the Messines sector. Admiralty aircraft dropped many bombs on the Uytendaele aerodrome at noon on Sunday and one enemy aircraft was driven down. All of ours returned.

Hostile Artillery Active.

LONDON, February 21. Last night's British communique says:—We drove off a raid eastward of Epehy. Hostile artillery was active at Cambrai, Armentieres and Ypres.

French Defeat Attacks.

French Aircraft Activity.

LONDON, February 21. A French communique says in Champagne, the Germans made a new attack in the afternoon on our positions, southwest of Butte Du Mesnil. Our fire prevented the attackers from reaching our lines. This morning an attack in the same region was made by three German battalions, but the enemy was everywhere expelled suffering heavy losses. Aviation activity continued. We dropped thirteen tons of explosives in the Metz region, causing several fires and explosions.

Violent Cannonading.

LONDON, February 21. A French afternoon communique says:—There was violent cannonading in the region of Verdun. We repulsed a German attack on positions captured on the 13th inst. at Butte Du Mesnil, taking some prisoners.

Allied Aircraft Raids.

LONDON, February 21. The Admiralty states that our aircraft on the night of the 17th, 18th February, dropped several tons of explosives on Zeebrugge mole and docks and Bruges docks. Bombs

were observed to fall alongside submarine shelter and in the vicinity of lock gates and quays. Aircraft in the forenoon of the 18th attacked the aerodrome at Varssemaere, and made several direct hits on hangars and sheds. Three enemy aircraft were destroyed in patrols. All of ours returned.

LONDON, February 21.

This afternoon's French Communique says:—There was violent artillery fire during the night, in the region south of the forest of St. Gouain in the sector of Chavignon, and Northwest of Bezonvaux.

LONDON, February 21.

This afternoon's Communique from Marshal Haig says:—We carried out successful raids in three sectors. Irish troops entered trenches southwestward of Epehy and brought back prisoners. Canadians made a successful raid and captured five prisoners southward of Lens. Lancashire Border and Yorkshire troops raided positions on a wide front in the southern portion of Houthoulst forest, killing a large number and capturing 27 men and a machine-gun. Our casualties were slight.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

Delhi

Imperial Council.

Business before the Next Meeting.

DELHI, February 21. The business at the next meeting of the Imperial Legislative Council at Delhi will include the presentation of the Select Committee's reports on the Income Tax Bill and the Cinematograph Bill, the passing of the Forest Bill, introduction of a bill to amend the law relating to Aden Criminal Justice, also discussion of resolutions by Mr. Chanda to re-extend Calcutta High Court jurisdiction to the Khase and Jaintia hills and by Mr. Saxtri to restrict recruitment of civilians for P. W. D. and railway engineering service to India and also to ensure the appointment of more Indians to posts in services ordinarily recruited in India.

Dr. A. C. Sen has been elected Secretary. Provincial Congress Committee, Delhi and Ajmere-Merwara, vice Mr. Isaf Ali Barrister-at-Law resigned.

The Provincial Congress Committee, Delhi and Ajmere Merwara have elected Miss Gmeiner, Doctors A. C. Sen and M. A. Ansari, Rai Sahib Chandrika Prasad and Lala Bansidhar as members of the All-India Congress Committee.

Mrs. Besant at Delhi.

DELHI, February 22. Mrs. Besant and Mr. C. P. Ramaswamy Iyer (Secretary, All India Congress Committee) have arrived at Delhi in connection with the meeting of the All-India Congress Committee to be held on the 23rd instant. There are already more than 20 members of the Committee present here.

Dinner to Mr. Montagu.

By Indian Councillors.

DELHI, February 22. The dinner given by the non-official members of the Imperial Legislative Council to the Secretary of State and his party last night was a brilliant and successful function. Covers were laid for more than thirty and among those present were the Right Hon'ble Mr. E. S. Montagu, Sir Dinslow Wacha, Lord Donoughmore, Mr. Surendranath Banerjee, Sir William Duke, Sir Sankaran Nair, Mr. Roberts, Raja Rampalsingh, Raja of Mahmudabad, Sir C. M. Chinnaiya, Mr. C. O. Seton, Dr. Tej Bahadur Sarda, Mr. B. N. Sarma, Mr. F. C. T. Halliday, Nawab Ali Chaudhuri, Mr. K. Sahay, Zulfikar Ali Khan, Mr. A. L. R. Parrots, Captain Ajib Khan, Mr. Srinivasa Sastri, Mr. C. H. Kitch, Mr. Azad Ali Khan, Mr. K. K. Chanda, Mr. B. N. Basu, Mr. M. Haq, Hakim Ajmal Khan, Raja of Kenika, Mr. M. N. Hegg, Maung Bah Lee, Mr. C. Y. Chintamani, Mr. Shafi, Mr. Khaparde, Maharaja of Cossimbazar, Fundit Madan Mohan Malaviya, Rai Sita Nath Rai and Mr. C. P. Ramaswami Iyer.

Bombay

Rent Control in Bombay.

BOMBAY, February 21. The Bombay Government Gazette contains the text of the Bill to restrict the increase of rent of dwelling houses and business premises in the Presidency of Bombay. The proposed Act shall come into operation in the first instance only in the city of Bombay, in the taluka of Salsette and in the municipal district of Karachi, but the power is reserved to extend the operation to any local area. The Act shall be in force during the continuance of the present war and for a period not less than six months and not exceeding two years. Among the objects and reasons it is stated justification for this kind of legislation is that it conduces to the interest of the community as a whole to regulate to some extent the power which purely abnormal conditions of war have placed in the hands of persons occupying certain positions in the economic organisation to take advantage of others less favourably situated. The exigencies of war have caused an influx of population both military and civil into certain localities and the supply of accommodation has for various reasons not kept pace with the demand. It is inequitable that the enhanced value thereby given to the existing properties should be wholly appropriated by one party, the landlord, to the detriment of the tenant whose services in any particular locality are in most cases equally essential to the State. Absence hitherto of restrictions on the raising of rent in Bombay and

certain other places in the Presidency has already produced conditions rendering the present measure essentially necessary and urgent. Provisions of the English Act respecting mortgage interest have not been reproduced in the Bill, as necessity for them does not exist in the Bombay Presidency as in England. English legislation has proceeded on the assumption that the proper rent of a house is the rent paid on the 3rd August 1914. The present Bill adopts a principle similar to that of English Acts, with this modification that a somewhat later date than the date of outbreak of the war has been fixed for computation of the standard rent, and an increase of ten per cent is allowed. This provision will secure to landlords a reasonable portion of the enhancement of values caused by the war while safeguarding the tenants from undue exactions. The English Act does not apply to business premises and applies only to dwelling houses below a rental value of £26, in London £35. This Bill extends to all dwelling houses and business premises in the Bombay city and two other localities because similar conditions exist there in case of all classes of properties. If the Bill is applied to other areas power has been reserved to limit its action to dwelling houses only or to certain classes of dwelling houses or business premises. The Bill gives the power of determining questions arising under its provisions to the civil court as does the English Act. Questions under this law will ordinarily arise in course of civil proceedings otherwise instituted, namely when the rent has been raised and not paid, and the landlord sues for rent or applies for an order of ejectment or a distress warrant. It will in such cases naturally develop upon the civil court to decide whether the rent demanded is allowable under the provisions of this Bill. In cases under cause (1) where application may be made for apportionment of rent, proceedings will not necessarily be pending but the court has been similarly given power of making an order again following the English precedent. The Bill gives jurisdiction to Small Cause Courts within their local limits in cases under the clause mentioned above.

Accident to the Governor.

BOMBAY, February 21. His Excellency the Governor had a slight tumble while hunting this morning. His horse while walking back from the hunt stumbled and fell and Lord Willingdon went over its head and was pitched on the top of his own. Several members of the hunt including Lady Willingdon and medical men immediately went to his help. He was unconscious for minutes and on recovery was put in his own motor car and driven back to Government House. His Excellency's condition is reported to be satisfactory.

Burma

Mandalay District Magistrate.

Apologises for His Remarks Towards the Bar.

RANGOON, February 21. In connection with the recent deadlock at Mandalay in local courts regarding certain objectionable remarks made by the District Magistrate Mr. F. H. Stevenson, I. C. S., a letter has been sent by the Magistrate to a leading member of the bar expressing regret at the wrong interpretation put on his words by the local bar and it was hoped they would accept his assurance on the point that he had no intention in making the aspersions he did to refer to the bar as a whole but he thought he was well within his rights in reprimanding advocates who were wasting his time unnecessarily.

RANGOON, February 21. The Court of enquiry into the 'Ayuthia' disaster resumed to-day. Several more witnesses were examined among them being Captain Currie, Marine Superintendent, B. O. C., who did not think fire started in engine room, and Major Turner. The enquiry will be continued on Tuesday.

South India

Mysore Legislative Council Meeting.

BANGALORE, February 21. At the meeting of the Mysore Legislative Council to-day among other business transacted were the passing of a Bill to amend commercial intercourse with enemies (emergency) regulation, Defence of India Bill and two Bills to develop Local Self-Government in the State, namely, Mysore Local Boards and Villages Panchayats Bill and a Bill further to amend the Mysore Municipal Regulation. The latter measure raised considerable discussion regarding communal representation of local bodies and municipalities.

Mr. A. R. Banerjee, I. C. S., on behalf of the Government replying to interpellations stated that the question of separation of judicial and executive functions in the State was under the active consideration of the Government. He said there were difficulties but the Government hoped to arrive at a decision before the April session of the Representative Assembly.

Replying to the suggestion to introduce the Minto-Morley scheme in Mysore State Mr. A. R. Banerjee stated:—The constitution of our representative bodies is not on all fours with the Minto-Morley scheme. There are at present eight elected and five nominated non-official members on the Legislative Council and there is therefore a non-official majority. Any definite suggestions for reform that may be made will be considered. The number of questions that may be put at the meeting of the Council was increased to 20 in February 1916 and the privileges then extended have not been availed of during the past two years except at one meeting. The Government therefore do not see any immediate necessity for further change. The question of granting a right to move resolutions will be noted for consideration. Orders are about to be issued regarding the formation of a Finance Committee. As regards the appointment to the Executive Council of non-official members equal in number to official members Mr. Banerjee stated:—It is not understood how the member assumes this proposal as comprised in the Minto-Morley scheme. The Government do not see the necessity of adopting the suggestion at the present time.

In reply to an interpellation Dewan Bahadur G. S. Chakravarti on behalf of the Government stated that out of one lakh granted for scholarships for backward communities last year Rs. 9,000 had been spent for University scholarships and Rs. 56,000 for other scholarships. From the statement showing the number of each community in receipt of scholarship it would appear that out of 59 University scholarships 10 go to Lingayats and 14 to Mahomedans and out of 839 other scholarships 167 to Mussalman, 197 to Lingayats and 126 to Vokkaligas.

TRIVANDRUM, February 21.
The Sri Mulam Popular Assembly met at 11.45 when further representations in agriculture and other industries were considered. The need for Mahomedan education was pressed. The organisation of an economic conference, the need for industrial education, state aid of industries and commerce and the establishment of factories were suggested. The Assembly adjourned for to-morrow.

COONOCK, February 21.
Mrs. Henry Polak, will deliver a lecture on "Ancient Egypt" at the Theosophical Lodge on the 3rd proximo.

[REUTER.]

Mr. Lloyd George's Defence.

LONDON, February 21.

Speaking in the House of Commons on the recent army changes, Mr. Lloyd George said that the retention of Sir W. Robertson as Chief of Staff, was latterly incompatible with the Allies common policy which was based on the assumption that the Allies had suffered in the past through lack of concerted and co-ordinated effort. Government deeply regretted that General Robertson's position was no longer compatible with the policy decided upon at Versailles, but if that policy was right, no personalities, however valuable, important, or distinguished, should stand in the way of its execution. (Cheers) If the policy was wrong, no personalities and no Governments ought to stand in the way of it being instantly defeated. The Premier emphasised, that there was absolutely no difference between our policy and the policy of France, Italy and the United States in this respect. The Policy was based on the assumption, that the Allies had hitherto suffered through lack of concerted and co-ordinated effort and our purpose and policy had been to get concentration and unity of effort. It was only necessary to look at 1917, to find exactly the same set of circumstances inevitably diminishing power and concentration, which would otherwise have been possible, in order to counteract the efforts of the Germans and the Russian collapse. It was agreed at Versailles that there must be a Central Authority to exercise direction over war policy and that that authority must be inter-allied and must have executive power. The only difference of opinion was over how that authority should be constituted, but agreement on this point was also reached. The Premier proceeded to mention several proposals which had been considered and rejected. One was that Central Authority should be composed of Chiefs of Staff, but this idea was unworkable. It was felt that the new body must not only know the conditions of its own armies on its own fronts, but also the conditions on all fronts and all armies. Versailles was now the repository of such information which was being co-ordinated by very able staffs. No single War Office possessed such information. The Premier proceeded to give cogent reasons why Chiefs of Staff in various capitals could not properly exercise the functions aimed at. The Supreme Council had unanimously rejected this proposal and delegations then separated and considered the matter independently with the most remarkable result that the next morning each delegation submitted exactly the same proposal, namely, the proposal which now held the field. He would have liked to read to the House a document in which the American delegation cogently put the case for the proposal which was finally carried, but he could not because it was mixed up with plan of operations. The Americans presented the case with irresistible power and logic. The proposal was altered here and there during several hours discussion, in which there was not a single dissentient so far as the plan was concerned. Marshal Haig drew attention to a weak point or two and we undertook to remedy them, but these were not the points affecting the roots of the proposal. Upon returning he reported to the Cabinet that he thought the plan was unworkable and dangerous and subsequently the Army Council made certain criticisms from the constitutional point of view. He considered these carefully with Lord Derby who thought he would put General Robertson's case before the Cabinet. Mr. Lloyd George emphasised the anxiety that these arrangements should work wholeheartedly by all British and French military authorities and especially that Marshal Haig should be satisfied. Therefore before the agreement was made he talked to Marshal Haig who said he would work under the new arrangement which was that the permanent military adviser on the council at Versailles should become a member of the Army Council, should constantly communicate with the Chief of Staff and should be absolutely free in the advice he gave.

The Chief of Staff would have the same powers as his predecessor General Robertson and would remain the supreme military adviser to the British Government. He would accompany the Ministers to the meeting of the Supreme War Council as adviser and would have right to visit France and consult military representatives. The representative at Versailles must have perfect freedom to discuss and recommend plans. If the Commander-in-Chief did not approve, or if there was a difference of opinion among various representatives, then Government would decide. There was no derogation of authority by Government. The Chief of Staff would be the chief adviser to the Government in the event of any such difference of opinion. It was only after Government had decided to offer General Robertson the position of representative at Versailles, that the Premier realised

that General Robertson objected on military grounds, to a system which the Versailles Council had decided unanimously to adopt. General Robertson suggested that the representative at Versailles should be made Deputy Chief of Staff but Government rejected the suggestion because it was suggested that such a position would be impossible for any man and would make the British representative inferior to other members of the Council.

A voice here interjected "What about General Foch.?" The Premier pointed out that General Foch was within twentyfive minutes of Versailles and could be consulted in the event of an emergency. The Premier reiterated that the Government deeply regretted that it was obliged to proceed without General Robertson. The choice between carrying out the unanimous policy of military advisers and retaining the services of a most distinguished and very valued public servant, was very painful but in view of the magnitude of the policy Government was bound to stand by the arrangement with the Allies.

The Premier dwelt on the natural difficulties of securing military unity of the Allies. Some thought that the new arrangement would secure political unity but would impair the unity of the armies. Government proposed to invite suggestions from the highest military authorities, as regards the best means of removing anxiety that the new scheme might impair the efficiency of our army. Government would adopt any suggestions to improve the new scheme. National feeling, historical tradition and suspicion militated against every alliance, while there were also other difficulties due to professional conservatism. He pleaded for mutual trust and confidence which were the very soul of victory. We discussed and rediscussed this plan in order that our whole concentrated strength should be mobilised to resist and break the most terrible realities. The enemy has rejected the most moderate terms which the whole of civilisation has accepted as reasonable. Why has the enemy rejected them? Because he is clearly convinced that Russia's collapse has given him power to achieve a military victory and impose Prussianism forcibly on Europe. The Premier begged the House to turn down all controversy and close the ranks. (Loud Cheers) If the House disapproved of the Versailles policy, let it put in a Government who would refuse to accept that policy, but it must be another Government (Cheers). Government was entitled to know and to know to-night, whether the House and Nation wishes to proceed with a policy deliberately settled with a view to reorganising our forces to meet the advance of the foe. The Premier concluded, "I have endeavoured to discharge the terrible functions of my position to the utmost capacity of my strength. (Cheers). If the House to-night repudiates that policy for which I am responsible and I believe on which the safety of the country depends, I shall quit office with but one regret, that I have not had greater strength greater ability to place at the disposal of my native land in the gravest hour of her history". (Loud and prolonged cheers).

The remainder of the debate was featureless, speeches relating to the Army Departmental matters. The reception of Mr. Lloyd George was in marked contrast to that of a week ago.

As the "Times" says opposition simply faded away after the Premier had made a plain statement while the subsequent lack of excitement in Lobby showed how completely the Premier had made his case. Mr. Lloyd George was in his best conciliatory form and to the obvious relief of the majority of the members of the House of Commons there was little danger of debate taking a destructive course. When he had concluded the remaining speakers mostly concentrated on the alleged association of Government with certain newspapers.

Mr. Chamberlain especially made a direct attack and urged Government to sever connection with the newspaper proprietors. The Unionist War Committee met after the debate but after one and half hours talk did nothing.

(ASSOCIATED PRESS).

Lord Willingdon's Condition.

BOMBAY, February 22.

The "Bombay Chronicle" gives the following particulars of the unfortunate accident to His Excellency Lord Willingdon. His Excellency was returning from the hunt near Santacruz and was riding back to the Government House. This was about nine o'clock in the morning. Three miles away from Santacruz at a village called Marol Lord Willingdon's hunter "Bakewell" somehow or other came a cropper while going at a trot, and His Excellency was shot from his saddle head foremost on to the road. His Excellency's party which included Lady Willingdon instantly dismounted and hailing a motor car conveyed the Governor in an unconscious state to the Government House where Major Hamilton's diagnosis was "concussion of the brain". His Excellency was unconscious for several hours, but on enquiry last evening it was ascertained that the Governor had regained consciousness and was progressing favourably. Deepest sympathy is felt by all communities with Her Excellency and her son in their anxiety.

వ్యవసాయక్షేత్రములు.

అందలి కూలీలకు విద్యార్థుల రాష్ట్రమును
మన రాజధానియందలి ప్రభుత్వము వారి వ్యవ
సాయము క్షేత్రములందు పనిచేయు బాలురకును
కూలీలకును విద్యాసౌకర్యములు చేయుటకు ప్రభుత్వ
మునా రాజాచించి ప్రస్తుతము కొన్ని యేర్పాటులను
ఆచరణయందుపెట్టి పరిశీలనదలచుచున్నాము. ప్రస్తుతము
వ్యవసాయక్షేత్రములుగల కోయంబుత్తూరు, పాలూరు, ఆన
కాపల్లియందా విధానమును ఆచరణించెదరు. వ్యవసాయక్షేత్ర
ములందు కూలీనాణిచేసికొను స్థిలముల ప్రాంతకాలమునందో
రుద్ధాన్నామో యానమునకరకు వ్రాసినట్లు చదువుటను నే
ర్చుదురు. తక్కువగా నివాభాగమునందు నానయధాప్రకారము
పనిచేయుట చేసి కూలీ పుచ్చుకొందురు. పెద్దనానికి సాయం
కాలము రెండుగుంటలు చదువునేర్పెదరు. ఆ విధానము రాత్రి
పాఠశాలలందు విద్యార్థిత్వమును బోలీయందును, ప్రస్తుతము
విద్యార్థులను నియమిత ప్రకారము కొందరిని మాత్రమే చేర్చు
కొందురు. పగటిపూట జరుగు పాఠశాలలందు మొత్తముమీద
50 గిరి, రాత్రి పాఠశాలలందు 52 గిరి చేర్చుకొందురు.
వారిలో 35 నుండి అకాపల్లియందు చదువుదురు. వీరు చదు
వుకొని నందునకు జీతము లిచ్చుకో నక్కరలేను. కాని వీరికి
కూలీ ముట్టదు. ఈ పాఠశాలలు వ్యవసాయ కాభాధికారి
ప్రాజాపత్నియ క్రింద నుండును. విద్యాకాభాధికారు లడప
దడప వచ్చిపాఠశాలలను తనిఖీ చేయుదురు. పాఠశాలలకు
ప్రారంభము నందు 825 రూపాయలును, తరువాతను 2645
రూపాయలును ఖర్చుపడునని అంచనా వేసిరి. పాఠశాల
లెట్లు పనిచేసియున్నవి, వ్యవసాయకాభాధికారి తెలియజేసి
అందు జరుగవలసిన మార్పులనుగురించి తయారుచేసినప్రాయమును
తెలుపుటకును పాలకులు కోరియుండిరి. ప్రభుత్వమునారు
తలపెట్టిన కార్యక్రమము నెఱవేరి కూలీలుబాగుపడుదురుగాక.

భారతదేశం యొక్క వివిధ సమాజము :—

ఈ సేల 24-వ తేదీ ఆదివారము చుట్టూన్న ము రిక్త గంటలకు
జాబ్బిట్లను సమీపమున్న రామకృష్ణపీఠియందున్న వై
సమాజముందిరము (1 సేం|| దు) సమాజము వారి యాజమాన్య
ముక్రింద స్త్రీల బహిరంగ సభ జరుపుచు, రామానుజమూర్తి,
రేవు తాయారమ్మకో గార్లు భక్తి, భక్తులు అను అంశములను
గూర్చి ద్రవిడమునను, తెలుగునను ఉపన్యాసించెదరు.

అదిన ముదయము 8, 9 గంటలనకు సమాజమందిర
మున పండిత విశ్వనాథ మూర్తిగారు భక్తివిగూర్చి తెనుగున
ఉపన్యసింపెదరు.

మోక్షాని ప్రేలము:— స్త్రీ పురుషులు వాడు
 ఒక యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును.
 వెండ్రుకలు చాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు
 జేయును. నువాసన గలిగియుండును. 0-12-0

[illegible]

AMRUTANJAN
BEST INDIAN PAIN BALM.

PRICE ANNAS 8 PER BOTTLE

SOLD EVERYWHERE.

Our Catalogue sent free on application.

AMRUTANJAN DEPOT,
Bombay & Madras

ప్రజాభిప్రాయములు

వ్యాసలేఖకులకు సూచన

వ్యాస లేఖకులలో కొందరు తాము పంపు వ్యాసములను పత్రికాకార్యాలయమునందలి ఉద్యోగుల పేరిట పంపుటయు, కొందరు మేనేజరు జాఖకు వ్రాయవలసిన జాబులను సంపాదకునకు, సంపాదకునకు పంపవలసిన జాబులను మేనేజరునకునకు పంపుటయు వాడుకగ వచ్చుచుండుటలను వారు పంపిన జాబులను వెంటనే ప్రకటించుటకు మీలేకుండపోవుచున్నది. పత్రికయందు ప్రకటితముకావలసిన వ్యాసములను వృత్తాంతముల నికముందు లేఖకులు సంపాదకుని పేరిటను చందాలు మున్నగు వానికి సంబంధించిన జాబులను మేనేజరు పేరిటను పంపుటకు ప్రార్థితులు. చాలు భారతములకే దీర్ఘ వ్యాసములు పంపువారి జాబులు ప్రకటితములు కాజాలవు. లేఖకులు జిలుగువ్రాతలు మాని, అక్షరములను విడదర్చి కాగితమున కొకవైపున నీరాతో వ్రాసి పంపవలయును. జాబులందు గ్రామము తాలూకా జిల్లాల పేరులను తప్పకుండ వ్రాయవలయును. కొందరు గ్రామ పేరును మాత్రమే యడవారించెదరు. కొందరు మాత్రమే దని మాత్రమే వ్రాసి యూరకుండురు. కావున లేఖకులు తమ గ్రామము తాలూకా పేర్ల నైనను వ్రాయుట ముఖ్యము. ప్రకటించుటకు మీలేని వ్యాసములను తిరిగి పంపు బాధ్యతను సంపాదకులు కనీసంబుజాలరు.

వెద్దాపురము విలేఖకుడు; రాజమహేంద్రవరము సి. ఎల్. ఎస్. రావు; సామ్యుచ్చి ప్రకటించుకొనుడు. కలకత్తా; ఆంధ్రుడు; విజాబునందు సంతకముగాని చిరునామాగాని లేదు. పోతనూరు శ్రీమోక్షిలాపి; సంతకములేదు. ఏలూరుకడ పుట్టు; గన్నవరం జార్జి కార్మి నేప. క్లబ్బు; ప్రకటించలేకందున చింతించుచున్నాము:—సంపాదకుడు.

భారత రాజ్యావారము

ఆంధ్రనాగులకు నిర్ణయి.

ఆర్యా! ఆర్యావర్తమున కంతకును సంబంధించిన స్వరాజ్యము దాని ప్రజా సామన్యమునకు బోధపడదుట యందులకై యంగ్లాండునకు బ్రముఖులగు నాయకుల నక్కడ నాంగ్లోజన మొనర్చుటకు బంపుట యను నవశ్యక ద్రవ్యము మన యాంధ్రదేశములకును జేయవలసిన కార్యమే కదా! ఈ కార్యము నిర్వహించుటకే కొందరి మహా నుమూలంబేర్పాని వారిని బంపించుటకు బందరు మొదలగు పురములందు గొంత యలజడి జరుగుచున్నది. ఈ కార్య మొక పనుజూచేగాని యొక పురమునగాని నిర్వహించు బడనేరదు నవిషయము నిర్వివాదాంశము. నుటియు నొకటి మన దేశమునంగల యితర రాజధానుల కంటె నధికముగ మన యాంధ్రరాజధాని యొనర్పవలసిన కార్యములు భారతములై యొకటి రెండు క్షుణ్ణముగ నున్నవి. మొన్న మొన్న కాసనర్యాని పథామా! వి.వి. శర్మ గారు ప్రతిపాదించిన భాషాప్రయుక్త గ్రామ్యనిర్మాణరీత్యమును బ్రతిఘటించుటలో జిన్నా మొదలగు నితర రాష్ట్రీయుల మండిన జ్ఞానము బట్టిబయల్పడినది. అట్టి తిగ్మానము మన యాంధ్రులకొగవరాదు మాత్రమేగాక హిందూదేశమున కంతకును సమన్వయంబుపడియున్నది. ఆ విషయము ప్రత్యక్షముగ బాధ నొందుచున్న మనకు, కన్నులుకు, బుద్ధులకు, మహా రాష్ట్రులకు దక్కడక్రిందవారిల కెల్లరకు దెలియనివిషయమగా నేయున్నద నటుల తిశయోక్తి కానేరదు. అట్టివోనీ భాషాప్రయుక్త గ్రామ్య నిర్మాణ మను మహావిషయముకొరకు ఆంగ్లోజన మారంభించుటలో ప్రథములగు యెల్లు గౌరవకన్యము లొనైతిమో యిట్లే యీ విషయము స్వరాజ్యప్రధానాంగననియు భాషాప్రయుక్త విభజనను బడయనిదే స్వరాజ్యమునకు బూర్తియందదని యు హిందూదేశమున కంతకును నాటి ప్రజాసామాన్యమునకు సహితము తెలియునట్టి యట్టిది సిద్ధించునట. నాంగ్లోజన మొనర్చి యెన్నగి కంటకు నాంగ్లరైల్వే శాసనము పొందవలసిన వారని నాయభిప్రాయము. ఆంధ్రోద్యమమే భాషాప్రయుక్త గ్రామ్య నిర్మాణమున గూర్చిన యంద్యమముగా హిందూదేశ సంతయు ప్రముఖులగు మన నాయకులం సంబంధించు గూడ విధిగా నిందులన చేయచున్నది. ఈ కార్యములు రెంటికిని విశేషముగ ద్రవ్య సహాయముండవలయు ననుట కదుంగడు నిక్కము. ఈ ద్రవ్యము ప్రాగుబడు తెల్లు? ఈ విషయమే బహుశః రేపు ఆంధ్ర జాతీయ సభా సమావేశమున జర్మింపబడును. అయినను నీ విషయము కేవలసభలనల గానేరదు. మధ్య పరగణాలలోను బీరార్లలోను లోకమాన్య తిలకుగా రొంద్రు చున్న కార్యము. తిలకింపుడు. నాబునినములలో మూడువందలమైళ్లు ప్రయాణము తొంబదివేలయంది సభ్యుల కుపన్యాసములు ముప్పది యైదువేల రూప్యములు స్వరాజ్యసమితికి సంపాదనమును జరిగింపబడినవి. ఈ కార్య మొక్క తిలకునకే సాధ్యము. బీరార్లలోనే జరుగవలయును, అది భ్రమ చెంద నక్కరలేదు. మన యాంధ్రదేశమునందు లోకమాన్య తిలకు గారు లేకపోయినను ఆ కార్య మొనర్ప జూరదేశవాసుకు లున్నారు. ఆంధ్ర ప్రపితా నుమూలము మా! న్యాపతి కు బ్యా రావు పంతులుగారున్నారు. ఆంధ్రోద్యమము నందు జన్మించిన గోఖలేనదగు కొండా వేంకటప్పయ్యపంతులు గారు. జ్ఞానమువచ్చినది మొదలు నేటికరకు దేశసేవయే పనిగా నిర్వహించుచున్న నాయకు లెందరో కలరు. వారలెవ్వరైనను నడుముగట్టి అహంస్మియని మన యాంధ్రదేశమంతయు నొక పారి ప్రజాసామన్యమునకు విషయము బోధపడదుకొనుచు సంచార మొనర్చినవో గావలసిన ద్రవ్యము వచ్చితినను. దేశ మట్టిస్థితికి రాలేదనియు ఆబోయంతయును జరుగజాలదనియు నిస్సహాయంబున కాలము గతించినది. ఆక్షరజ్ఞుడగు ప్రతివానికీ దేశము, దరిద్రము, బాధలు, స్వరాజ్యము మొదలగు ముఖ్యవిషయములు తెలిసియే యున్నవి. ఎటువచ్చినను నాయకుడగు నొక స్వాధ్యక్షానికి కార్యవర్తన దక్షుడగు, ప్రజావిశ్వాసపాత్రుడగు బహులదే యిది యిట్టిది అని నిరూపించినమాత్రమున స్వస్థత్వము మనదేశము నందును గురియునదియే నానిశ్చయము. కాలకారణ మొనర్చిన లాభములేదు. మినమేమయులు లెక్కపెట్టుచు గూర్చుండిన వచ్చునదియు దూరమగును. కష్టించినగాని లాభ మేకప్పుడియందును రాదు. ఇంగ్లాండునకు గొందలు పోవలెను. ఇండియా యంతయు గొందలు సంచార మొనర్చవలెను. నాయకులనిపించు కొను స్వాధ్యక్షులు ఆంధ్రదేశమునందు సంచార మొనర్చి మైరెండు పనులు నిర్వహించుటకు దగిన ద్రవ్యము సమకూర్పవలెను. జమీదారులు, ధరితులు తమ సహాయము మానినను బ్రజాసామన్యమే యంతకు చేయరెట్లు సహాయ మొనర్పగలరు. రెండుకోట్లకు మించిన జనాభాగల యాంధ్రదేశములోని ప్రజాసామన్య మొనర్చు సహాయమే సహాయము. అద్దాని స్వీకరించుటకు నాయకులు ప్రయత్నింతురని నమ్ముచున్నాను.

ఆంధ్రుడు

స్నేహజ్వరము.

విజయనగరమునుండి తాతా రామమూర్తి వైద్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. స్నేహ ప్రణాళిలంద వైధిల్యం జ్యోత్సవం శిరోవ్యధా. వ్యాసశ్రేష్ఠస్వామిలం హీనం నిద్రాలస్యమతిశ్రమా. నిస్సర్వంవైవ శుష్కంగాయదవిన్దిక్తజహ్వతా. కపాలేశ్వరయోగ్యోమః శేత్రే హులంచ కంపనమ్. కరపాదలం కీతం పూర్వజన్మకృతేచ. ప్రహసితం పాపేన.....వీరనిక్రమనామకమ్. ఈ స్లోకమునుబట్టి చూడగా మహామోక్ష చెప్పుచున్న లక్షణములు గనబడుచున్నవి. వీరనిక్రమరసము అను నామధమున నేవించినయెడల స్నేహరోగపీడితులు ఆ నేకులు బ్రతుకవచ్చును నమృతము గలదు. ఇందువిషయమై యాయార్యేష, ఆంగ్లేయవైద్య సహాయములు బాగుగ యోచించి భాగున్నవని తోచినపుడు వారి యభిప్రాయములను లోకోపకారార్థమై ప్రచురింతుట నేమిదన్నాను. వీరనిక్రమ రసము. శుద్ధి చేయబడిన, గంధము, వెలిగారము, గంధకము, ముడిడివిట్లు, వైంధన లవణము, పిక్కులిమూలము, ఇంగున, నీనిని సమభాగములను మార్చించి హోలాయంత్రమున పచనముగావించి (ఒకయూనుము) విడవ పండిత్తముచే భావనచేసి గుంజా మాత్రము కొంపిప్పలి మిరియూల లవంగములకి నాయము అను పానముతో యిచ్చుకోవలెను. విశ్లేషణ. ముగ్ధపేరుపట్ట, ఆనాలు, నీని నూటి లేవనము చేయవలయును.

మదరాసు కార్పొరేషను

నోటీసు. (1086)

1918-వ సంవత్సరం మార్చి నెల 1-వ తేదీ శుక్రవారము సాయంత్రము 5-15 గంటలకు రిప్పబ్లీషన్లమున కార్పొరేషన్ వారి స్పెషలు మీటింగు జరుగును.

విషయములు.

1918-వ సంవత్సరం జనవరి నెల 21-వ తేదీని కార్పొరేషనువారు తాము చేసేకొన్న తీర్మానము ప్రకారము బదు లడిగిన 9 లక్షల రూపాయలను ఇచ్చుటకు మీలులేదని గవర్న మెంటు వారి రొసంగిన ప్రత్యుత్తరమును, కార్పొరేషను వారి పరిష్కారము స్వాగతించు కమిటీ విషయములను చర్చించెదరు.

మదరాసు కార్పొరేషన్ జె. సి. మొలోని, 20-2-1918. ప్రెసిడెంటు.

నోటీసు. (1075)

గోదావరిజిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండూరు కాపురస్తులు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాల రామ సూర్యప్రకాశరావుగారి తా. వెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా. సామర్లకోట వెద్దాపురమునకు మధ్యను ఉండునట్లు అంటుమామిడి తోటయొక్క యీసంకల్పరపు ఫలము 22, 23 మార్చి నెలలో నోట ప్రదేశమందు ఏలము పాడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు సదరు ప్రదేశమునకు దయచేసి ఈనెలన వరకులకు లోబడి పొడవయ్యును.

వరకుల వివరము.

- 1. సుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు మన్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుమామిళ్ళున్న జీడిమామిళ్ళున్న మాత్రమే (తక్కిన ఫలవృక్షములు గాక) 2. సుమారు రెండువేల అంటుమామిళ్ళున్న ఒక వెయ్యి జీడి మామిళ్ళున్న. 3. సాదరలచినవారు రెండువందలరూపాయలు ధరావతు ఇచ్చి పొడవలెను. 4. పాట భూమిసరువున్న వారు ముచ్చిలికాతోపాటు సగముసామ్యు ఇచ్చి వేయవలెను. 5. తక్కిన సగము సామ్యున్న చెట్ల కాములు కొయటకు పూర్వపుండు చెల్లించవలెను. 6. పాట కాలముందు ధరావతు ఇచ్చిన వారిలో భూమిసరువుకొనిన వారి సామ్యురప్ప తక్కిన వారి సామ్యువాసను చేయబడును. 7. తగు సంజాయిషీ యింకా కావలసినవారు యీ దిగువ వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. కె. రామచంద్రరావు గారు, ఉండూరు హుజూరు సిరస్తాదారు ఆఫ్ గెజిట్లోలు ఎట్టేలు, గోదావరి. 9-2-18 క్యాంపు: సామల్కోట.

యుద్ధపటములు గల పుస్తకము ఇనాము.

ప్రసిద్ధిచెందిన రాజవైద్య పండిత ఎమ్. కె. శేషచార్యులవారి సకలవిధ జ్వరములను సంహరించగల జ్వరమురారి అను మాత్రల సీసా 1 తెప్పించుకొనునానికి వై పుస్తకము ఇనాము. 12 మాత్రలు గల సీసా వెల 0-14-0. (416) ధర్మవైద్యశాల, 2/104 వారాయల మొదలివీధి, మద్రాసు.

అమృతమునకు త్వరలో గానున్నది.

గ్లేజులేని ప్రింటింగు కాగితములు 9, 10, 12, 14, 16 పౌనుల డిమ్మి గ్లేజులేని ప్రింటింగు కాగితములు డెయిలీ వారల్ 82, 86 పౌనులది కావలసినవారు యు 100 వ, యు 10 లు అడ్వాన్సు చెల్లించి అడ్వాన్సు కిచ్చును చేయించుకొనవలయును. బజారులో నుండు తెక్కునధరల ప్రకారము అమ్మబడును. (1003) ఎస్. పి. వారిధి అంతుకో, మద్రాసు.

ఆత్మ దీక్షా సా

శివరమును వివచించుకొనవలె ఆత్మదీక్షి. తయ్యముల బజారుమును గురించిన కార్మిము చర్చ గంధర్వ త్రై: పా. జగన్నాథస్వామిగారు, వి.వి. దిన్న మైసా చక్రవిక్రమము వెల 3. 0-0-0. ఆంధ్రపత్రిక కార్యాలయము పోస్టు కార్డు 212, మద్రాసు.

సుందరము ! స్వదేశీయము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

ఫిబ్రవరి 28 తేదిలోపు అమృతాంజనము దీపావళి రు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా బాబుదారి యుండదు. కొలది ప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినది. ఆకాభంగము గలగతుండుటకు త్వరపడట యుక్తము.

తామరలైలము	గజ్జికలైలము	మోహినీలైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధాపధము

చక్కని డబ్బీలో పెం ధూ. 0-కి-0 ; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం సి పో,

109, ప్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

6, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

శ్రీరేణులయిన గోపాలకృష్ణ గోకటాచల వల్ల

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
పోస్టు బాక్సు 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యై దాండ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువసన్మానములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు. పెం ధూ 1-కి-0. పోస్టేజీ పేజు ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేటి, మదరాసు.

బాధాపీడితులకు సరము: ఐబొడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

అపరిమిత రక్తములను జనించు బాధ్యములను కఠినమునటి మందు. దురుపులను, మచ్చలను, గండములను శుభ్రము, ప్రాతనిద్రలను అన్ని విధములను గలగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి కత్తివంతమైన కత్తుల ప్రకారము (8)

బనోపధిసారసవరిల్లా గురించి మిక్కిలి నిష్పంకము, సహజమైన మధ్యమధ్యమ అన్ని విధములైన బాధములను పోగొట్టును. కఠినమునటి సాదరగోపములను, ముఖద్వారము కార్మికములను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. కఠినరోగమును గలగు చేయును. 15 రోజులవరకు వండటము 4 రోజుల బుట్టిలో అమృతమును.

పోస్టుబాధ:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనస్వాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

వికబాహులిపి ప్రశంస

విక బాహులిపి అపూర్వ విరచితము
పెం 0-4-0 పోస్టేజీ అధికము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టి పేటి, మదరాసు.

ఆంధ్ర సర్వకళాకాల విద్యాప్రవృత్తి.

విక బాహులిపి కట్టమంది రామలింగారెడ్డి గారిచే
ప్రచురించినది. పెం 0-4-0 పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబు శెట్టి పేటి, మదరాసు.

శ్రీమదాంధ్ర బ్రహ్మాండ పురాణము

(వ ద్య కా వ్య ము)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణములలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? ముఖ్యము లేల కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నాయి? ఈ విషయాలను వివరించు అన్ని యొండు స్వప్రముగ వివరింపబడియున్నది. గోపువారి గ్రంథమునై మంచి యభిప్రాయములన్నియున్నాక ప్రతి మిగుల ముఖ్యము. 500 పుటలు అక్షరశ్రీలు ప్రతిపాదమున్నవి. పెం 0-8-0. పోస్టు పేజీ.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము, శాస్త్రాధ్యక్షుల
2000 పుటలకులవు. సుందరమునై అమృతమునై
ప్రతి 1-కి-0. పోస్టుఖర్చులు పేజీ.

(23) బనసుంది లేమినికల్ప.

తెలుగు లలితోపాఖ్యానము, శాస్త్రాధ్యక్షుల

తెలుగు గ్రంథములు

నవలలు:— 1. అమృతవల్లి 1-4-0, 2. మంజువతి 0-10-0, 3. జగన్మోహిని 0-8-0, 4. ఇందిరామంధరము 0-8-0, 5. రంగరాజు 0-12-0, 6. కళావతి 0-12-0.

చివితచరితములు:— 1. రామతీర్థస్వామి ఎం. పి. 0-8-0, 2. సకలదేవతా 0-8-0, 3. గోపాల 0-8-0, 4. రాణదేవి 0-8-0, 5. శార్దూలచక్రవర్తి 0-8-0, 6. విదవ బార్హిచక్రవర్తి 0-8-0.

అన్ని తెలుగు గ్రంథములు ఒకేపర్యాయము లినువారికి పోస్టుఖర్చులు మేమే భరించెదము. (982-409)

ఎం. ఆర్. కృష్ణారావు అందు కో, నల్లూరు.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్కుడిపో,
మాంటు రోడ్, మదరాసు.

ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకములన్నియు వ్యాపకమైన
పెంప దొరుకును. క్యాటలాగ్ ఉచితము.

డాక్టర్. అచ్యుతాచార్యులకి, రి. పి. ఎం. రి. పి. ఎం.
9 (982-257)

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోపధములు

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రపథ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వానవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.
1 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంక్షేయభావలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వర్కుస్

అయుర్వేద యోపధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 18.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

అమృతార్ణవ అవలేహము.

ఈ అవలేహము రక్తమును శుద్ధిచేసి బలమును కలిగించి
కాళ్ళకును అమృతము నొసంగును. 239
ఆరోగ్యమును కలుగ జేసి అయుర్వేదాధిని యిప్పించును.
ప్రస్తుతము శాకభక్షిగాములు అను పుస్తకమునకు
ప్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకదే ఉచితముగా పంపెదము
వైద్యశాస్త్ర మునీశంకర్ గోవింద్,
అతంకనిగ్రహ క్షోపధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, న్యూఢాను.

201 పాశ్యపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపధములు.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ॥ రా॥ డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఫెలో అయుర్వేడ్
యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జి. ఇన్స్టిట్యూట్,
బండల్ కన్ సర్టింగ్ కమిటీ ఎగియర్ పేజీ. నెం. 2. బొంబై,
పీరు ప్రాసినది. తమ "లోకాయుషార కస్తూరి మూత్రాలను,
ఉపయోగించుటవలన, క్యాన్సర్స్, స్కర్సుల వ్యర్థమును,
అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనోషి, కడుపునోషి, అన్నా
కఙ్గరము, పిత్తసంబంధరోగము. చిక్షల యెముకవాలముల
న్నియు, గుణుయ్యెను, రుచివద్దకు ప్రతిదినము వచ్చురోగు
లకు, నీకస్తూరి మూత్రాలనే, స్వదేశీ వైద్యులు ముఖ్యముగా
నియవలయు నని కిఫారను చేయుచున్నాను.

మ॥ రా॥ పి-ఎస్-అమృతరాత్, సీనియర్ సర్జన్,
స్పానిటరీ కమిషనర్, మైసూరు గవర్న మెంట్; పీరు ప్రాసి
నది. "లోకాయుషార కస్తూరి మూత్రాలను" నే నుపయోగించి
యన్నాను.

పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే
అనేకోక్త్యవ్వమగు, గుణులను ఈమూత్రలు గలిగి యున్న
నని నేనుచెప్పట కానందభరితుడ నగుచున్నాను.

వైద్యకాలలో వనేకవిధములను గురించియు నుపయోగక
రములగు నిర్మాటక మూత్రాలనుండియే యోపధములను
కయారు చేయుచుందురు."

విజ్ఞప్తైన యావ్యాపార గురువులు, ప్రతి సీసాచుండును
చందును; మంచి కినికొనవలెను.

అనుసానపురము, ప్రతిసీసాకో గూడి
యందును. 260 మూత్రము సీసా 4 అణాలు,
మూత్రము.

6 సీసాల పోకసారి కెప్పించికో
మూత్రము అచ్చుచేసి రూ 1-8-0

12 సీసాలకసారి కొనిన 3-12-0

25 సీసాలకసారి కొనిన 5-0-0

సమస్తరోగములకు మానవ్య అనుకూల

యొకటి యిది యేకము దొరుకును.

వినియోగము:— శ్రీ సీతారామ వైద్యశాల, మైసూరు.